№ 5 (23) Krasny Staw, dnia 1 marca 1922 r. Rok II.

PRENUMERATA:
Rocznie Mk. 960 f. —
Półrocznie „ 480 „ —
Kwartalnie „ 240 „ —
Miesięcznie „ 80 „ —
Numer pojed. Mk. 40—

CENY OGŁOSZEŃ:
Za wiersz petitowy lub jego miejsce na przedostatniej stronie 25 Mk. na ostatniej 30 Mk.

ZIEMIA KRASNOSTAWSKA

Organ samorządowo-społeczny Sejmiku Krasnostawskiego.

WYCHODZI 1 i 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

Adres Redakcji i Administracji: Krasny Staw, Sejmik Powiatowy. (telefon własny).

Odpowiedź.

Pan Michał Maciąg, radny z Turobina napisał do mnie list, omawiający stosunki pracy społecznej w Turobinie.

Ponieważ uwagi p. Maciąga mogą się tyczyć nie tylko gminy Turobina, ale również i innych części powiatu Krasnostawskiego, przeto zamiast odpowiadać p. Maciągowi prywatnym listem, odpowiem Mu na łamach „Ziemi," gdyż wiem, że p. Maciąg należy do tych, którzy nasze pismo chętnie czytają. Pisze Pan, iż gmina Turobin jest najbardziej upośledzoną, gdyż leży daleko od miasta powiatowego, ma bardzo złą komunikację, jest ciemną, biedną i zacofaną. Mieszkańcy posiadają mało ziemi, gdyż na terytorjum całej gminy jest zaledwie 5 gospodarstw trzydziestomorgowych, 43 dwudziestomorgowych, 103 dziesięciomorgowych a reszta to karłowate cztero czy sześciomorgowe gospodarstwa. Przyczyną tego widzi Pan w braku gruntów do nabycia przez włościan, gdyż wokoło gruntów włościańskich leżą obszary ordynackie, które nie mogą być parcelowane.

Jest Pan przeto zdania, iż gmina Turobin powinna ponosić mniejsze ciężary w porównaniu do innych gmin zamożniejszych, a nawet sądzi, iż administracja tej gminy położonej tak daleko od Krasnegostawu i pozbawiona dobrych środków komunikacyjnych nie może podołać swemu zadaniu i władze przełożone winne w stosunku od niej mieć mniejsze wymagania.

Wywody Pana jednem słowem mogłyby się streścić w znanem przysłowiu „biednemu zawsze wiatr wieje w oczy." Jednak jest jeszcze inne przysłowie, którego nie należy zapominać „że jak sobie pościelesz tak się wyśpisz".

Zdaje mi się jednak, że mieszkańcy gminy Turobin niektórym brakom mogliby sami zaradzić i że należałoby od gminiaków z Turobina wymagać raczej męskiej tężyzny i inicjatywy jak babskiego biadolenia na złe losy.

Nie neguję, że gmina otoczona ziemiami ordynackiemi, których dotychczasowe ustawy nie pozwalają parcelować, czuję głód ziemi ale również muszę stwierdzić i to, że gminiacy nawet tych gruntów które posiadają nie potrafią należycie zużytkować.

Mówił Pan, iż jest mało ziemi a ja się zapytam, czy gmina tak biedna w grunta, może sobie pozwolić na to, aby tysiące morgów leżało bezinteresownie jako bagnisko. Czy przez odpowiednio przeprowadzoną melorację nie możnaby z bagien, które dotychczas dają tylko liche siano i żywią kaczki i raki, stworzyć urodzajną ziemię?

Czy na jednem z zebrań gminnych, kiedy to proponowałem założenie spółki wodnej i osuszenie bagien nie odpowiedziano mi, iż niechaj będzie po staremu?

Czy tak biedna w ziemię gmina jak Turobin może sobie pozwolić na to, aby w samym Turobinie kilkaset morgów gruntów marnowało się jako doprawdy bezużyteczne pastwisko, służące chyba do spaceru dla bydła?

Czy wobec braku ornej ziemi można się zgodzić na to, aby np. droga wiodąca do Żółkiewki była tej szerokości?

Czy wobec ustanowicznego braku ziemi racjonalne jest pozostawienie z uprawionych i zaniedbanych pastwisk gromadzkich?

Mówi Pan, że brak ziemi, czy jednak wszystko zrobiono, aby przeprowadzić z korzyścią dla gminy likwidację serwitutów leśnych, jak to uczyniły inne gminy?

Sprawa objęcia reformą rolną obszarów ordynackich należy do atrybucji sfer sejmowych i urzędowych, ale wyzyskanie kilku tysięcy morgów nieużytków i przemienienie tychże w ziemie orne uzależnione jest od dobrej woli interesowanych.

Mówią, że na zachodzie jest większy dobrobyt, ale też z pewnością gdyby w Turobinie zamiast Polaków zamieszkali Niemcy, Francuzi czy Belgijczycy z pewnością gmina nie byłaby tak ciemną i zacofaną, jak to pan pisze, gdyż dobrobyt nie zależy od ilości i jakości pola danych gruntów lecz od kultury pracy mieszkańców.

Przed wojną w różnych gubernjach rosyjskich częstokroć panował głód, podczas gdy chociażby kulturalny i pracowity poznańczyk, posiadający znacznie mniej, a do tego gorszej ziemi był syty i dobrze zagospodarowany.

Narzeka Pan na złe drogi i ma Pan rację, gdyż sam się przekonałem, iż wolę jechać do Warszawy, jak do Turobina, ale czy gminiacy bodaj cośkolwiek zrobili prócz narzekania w sprawie naprawy tych dróg?

Przecież Sejmik istnieje już czwarty rok, więc dlaczegoż delegaci Turobina i interesowanych gmin nie proponowali uchwały i nie uchwalali odpowiednich funduszów na budowę drogi Krasnystaw—Żółkiewka?

A iż nawet w tych trudnych warunkach można drogi budować, to dowodem tego jest sąsiedni Sejmik Zamojski, który w ciągu jednego roku 1919/20 potrafił zbudować 5 wiorst szosy, na terytorjum gminy Tereszpol.

Gminiacy jednak nie tylko w Turobinie, ale i w innych gminach nie są skłonni do ponoszenia pewnych wydatków na cele budowy dróg i uprawiają system niszczącej ich oszczędności, gdyż tylko przez zaprowadzenie gęstej sieci dróg i kolei, można podnieść dobrobyt kraju.

Pisze Pan, że Państwo od administracji gminnej w Turobinie żąda tych samych usług co od innych gmin. Prawda ale czyż Państwo może robić wyjątek dla jednej gminy? Czy Pan sądzi, że gmina Turobin jest najbiedniejszą? Niech Pan pojedzie do gminy Tereszpol w Zamojskim powiecie, to Pan się przekona, iż również wokoło otoczona ziemiami ordynackiemi, zamiast ziemi ma same piaski a jednak przecież może wypełnić swe obowiązki względem Państwa. Przed kilku tygodniami odbyło się zebranie gminne w Turobinie i niech Pan sobie przypomnie czy gminiacy poruszali najważniejsze sprawy gospodarki gminnej? Czy zastanawiali się nad ulepszeniem stanu dróg? Czy debatowali nad tem, aby zboże drożej zbywać przez wybudowanie gminnego młyna? Czy naradzali się nad tem, aby powołać do życia cegielnię czy fabrykę dachówek, by ekonomiczniej budować? Nic podobnego, zebrani zeszli się na to, ażeby tylko bronić się przed, ich zdaniem, niepotrzebnymi a jednak niezbędnymi wydatkami.

Aby dobrobyt pewien zapanował po naszych wsiach, nie pomoże narzekanie i biadanie ale twórcza i harmonijna praca, ale szerzenie oświaty przez zakładanie szkół i czytelni, ale czytanie gazet i pożytecznych książek, ale znajomość potrzebnych ustaw i naśladowanie tego, co dla innych okazało się dobrem.

O ile wieś polska w kierunku zdobycia oświaty i kultury będzie postępowała krokiem żółwia a nie skokami zająca, dopóty ta wieś będzie biedna, ciemna i zacofana i sama sobie zmuszona będzie przypisać winę swego upadku.

Długoletnia niewola zdeprawowała ludność, pozbawiła nas wiary we własne siły. Przyzwyczailiśmy się tylko do biernego wykonywania nakazów rządowych i zatracili ten zwyczaj przedsiębiorczości tak właściwej Polakom.

Dzisiaj czasy się zmieniły. Przekonaliśmy się dobrze, iż młode Państwo, iż częstokroć niedoświadczona administracja, wielu niedomaganiom nie zaradzi i że o ile chcemy czegoś dopiąć, o ile chcemy położenie nasze ekonomiczne poprawić to jednak myśl i inicjatywa, rozmach i praca twórcza, rachunek i kalkulacja, winny właśnie iść z tej wsi, która dotychczas przeważnie spi i mówi, że bieda.

St. Gliszczyński.

Akty stanu cywilnego i księgi ludności.

(C. d.)

Z powodu szczupłości miejsca nie można podać wszystkich przepisów, o jakich wspomina Kodeks Cywilny w sprawie prowadzenia ksiąg aktów stanu cywilnego.

Jedno tylko z całym naciskiem zaznaczyć trzeba, że mają one nieocenione znaczenie dla każdego obywatela.

Dlatego też winniśmy dbać o to, ażeby były one sporządzane w interesie naszego dobra, nie uchylać się więc od tego obowiązku, a dopilnowywać, by zgodnie z przepisami prawa Urzędy powołane do tego je sporządzały (Urzędy parafjalne dla chrześcian).

Całe prawie życie nasze mamy z tem styczność, we wszystkich okolicznościach są one nam potrzebne: czy to w sprawach spadkowych, gdzie należy udowodnić prawo do sukcesji; czy w sprawach wojskowości, gdzie niezbędne jest wykazanie stanu rodzinnego; czy też w sprawach paszportowych oraz w wielu innych.

Teraz przejdziemy do ksiąg ludności.

Po sporządzeniu aktu stanu cywilnego, czy urodzin, zaślubin lub śmierci proboszczowie przesyłają wyciągi z tych ksiąg do Urzędów Gminnych, celem zrobienia stosownej adnotacji w księgach ludności, do których każdy obywatel Polski w odnośnej gminie jest zapisany.

Przytem dla łatwiejszej orjentacji imiona i nazwiska zanotowane w aktach stanu cywilnego winny się zgadzać z zapisami w księgach ludności. W tym też celu urzędnicy stanu cywilnego mają notować z jakiej wsi i gminy pochodzi sporządzający te akty.

Prawa być zapisywanym do ksiąg ludności przysługują tylko obywatelom Państwa Polskiego, dlatego też dowodem obywatelstwa polskiego są księgi ludności stałej.

Księgi ludności na obszarze b. Królestwa Polskiego utrzymywane i prowadzone są stosownie do instrukcji zatwierdzonej decyzją Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z dnia 10/22 listopada 1861 r.

Każdy, kto przed 1915 rokiem został zapisany do ksiąg ludności, liczy się za obywatela Państwa Polskiego i może żądać wypisu z tych ksiąg.

Wszelki zapis późniejszy jest ważny tylko wówczas, jeżeli dotyczy:

a) kobiety, która zawarła związek małżeński z mężczyzną prawnie zapisanym,

b) dzieci ślubnych, zrodzonych z ojca prawnie zapisanego i dzieci nieślubnych, zrodzonych z matki prawnie zapisanej, w obu wypadkach z zastrzeżeniem, że dzieci te w chwili spisu były małoletnie,

c) osób prawnie zapisanych do ksiąg stałej ludności którejkolwiek gminy b. Królestwa Polskiego, jeśli przesiedliły się do innej gminy tego obszaru i wykazały się świadectwem przesiedlenia,

d) b. mieszkańców innych części b. cesarstwa rosyjskiego, jeśli przed końcem roku 1915 uzyskali świadectwo zwalniające z gmin lub z organizacji stanowej, do której byli zapisani na obszarze b. cesarstwa rosyjskiego,

e) wreszcie osób, które nie posiadały obywatelstwa rosyjskiego, o ile byłe ros. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało przed końcem 1915 r. upoważnienie do zapisania ich jako naturalizowanych.

(Dok. nas.). *Bronisław Szymański.*

Życie samorządowe powiatu.

(Wiadomości celem zaznajomienia z bieżącą działalnością Sejmiku, Wydziału Powiatowego, Rady miejskiej i gminnych).

Stosownie do art. 32 Dekretu o Ordynacji Powiatowej z d. 4 lutego 1919 r (Dz. Praw Nr. 13 poz. 141) podaje się do wiadomości publicznej.

Protokuł № XVII

posiedzenia Sejmiku Powiatowego w Krasnymstawie z d. 11 i 12 lutego 1922 r.

Obecni: Dr. Wielanowski, przewodniczący. Członkowie: Wiktor Hendigery i Stanisław Laskowski (miasto Krasnystaw), Jan Borys (gm. Czajki), Paweł Ciepłowski (gm. Fajsławice), Władysław Kołodziejek (gm. Gorzków), Wawrzyniec Antyga i Franciszek Kalita (gm. Izbica), Stanisław Bojarczuk i Franciszek Piętal (gm. Krasnystaw), Jan Haratym i Jan Ornal (gm. Łopiennik), Karol Chodun i Piotr Palonka (gm. Rudka), Kazimierz Brudziński (gm. Rudnik), Jan Antoszewski (gm. Rybczewice), Michał Dolecki (gm. Zakrzew), Piotr Berdecki i Tadeusz Fleszyński (członkowie Wydziału Pow.) oraz Jan Olesiuk, Sekretarz. W drugim dniu obrad przybył Marek Małysz (gm. Zółkiewka).

Delegaci zostali w sposób, przewidziany w regulaminie, powiadomieni o zebraniu.

Po stwierdzenin przez Przewodniczącego dostatecznej do powzięcia prawomocnych uchwał liczby delegatów, obrady rozpoczęto o godz. 3 min. 30 pp. dnia 11 lutego.

(Pierwszy dzień obrad.)

Po odczytaniu przez sekretarza protokół poprzedniego posiedzenia przyjęty zostaje do wiadomości. Poczem ustslono i przyjęto następujący porządek dzienny:

1. Sprawozdanie z działalności Wydz. Powiatowego.
2. Wykonanie budżetu za czas od 1/IV do 31/XII 1921 r.
3. Sprawozdanie z przedsiębiorstw komunalnych.
4. Uchwalenie statutu Oddziału przemysłowo - handlowego.
5. Upoważnienio Wydziału Pow. do zaciągnięcia pożyczki na fundusz obrotcwy Oddziału przemysłowo handlowego.
6. Upoważnienie Wydziału Pow. do wydzierżawienia cegielni w Izbicy.
7. Preliminarz budżetowy na rok 1922 (Wydatki zwyczajne).
8. Wydatki nadzwyczajne.
9. Uchwalenie regulaminu wyborczego do Wydziału Powiatowego.
10. Wybory członka Wydziału na miejsce ustępującego p. Franciszka Smyka.
11. Preliminarz budżetowy. (Dochody zwyczajne).
12. Dochody nadzwyczajne.
13. Statuty podatkowe.
14. Sprawa podatku od przyrostu wartości.
15. Rozstrzygnięcie ostateczne sprawy wydzierżawienia ziemi „za Wieprzem."
16. Wybory do Komisji dla podatku osobisto - dochodowego.
17. Wybory do Komisji Obywatelskiej dla daniny państwowej.
18. Wybory do Rady Ubezpieczeniowej P. D. U. W.
19. Wybór kandydata i zastępcy do Państwowej Rady Kolejowej.
20. Taksa obowiązująca na podwody.
21. Wolne wnioski.

Punkt 1.

Przewodniczący zdaje sprawę z działalności Wydziału Powiatowego, które w streszczeniu przedstawia się w sposób następujący:

Ostatni okres budżetowy był dla Sejmiku z powodu ogólnych warunków gospodarczych nader ciężki. Katastrofalna zniżka marki i wzrost wskutek tego cen nie mogły nie odbić się na wydatkach samorządu powiatowego. Mimo to Wydział starał sie przekroczenia budżetowe ograniczyć tylko do wydatków niezbędnych. Jak można będzie się przekonać ze sprawozdania rachunkowego, przekroczono pozycje, na których oszczędność nie dałaby się w żadnym razie zastosować. Szpital w Krasnymstawie musiał mieć pokryte wszystkie wydatki. Budynek gospodarczy w szpitalu, niezbędne roboty w szpitalu w Zółkiewce, trzeba było wykończyć mimo wzrostu cen materjałów i robocizny. Zwiększone wskutek drożyzny pensje personelu administracyjnego wywołały przekroczenie budżetu, jak również wydatków rzeczowych. Gospodarstwo rolne „za Wieprzem" kosztował drożej, niż preliminowano, lecz wzamian dało rekompensatę w postaci znacznie wyższego, jak przewidywano, dochodu.

Wskutek późnego zatwierdzenia przez władze nadzorcze preliminarza budżetowego, Wydział znalazł się w trudnem położeniu pieniężnem i często nie mógł uskuteczniać wypłaty w należytej wysokości. Zwłoka w zatwierdzaniu budżetów jest również ważną przeszkodą do uregulowania terminowego i jednorazowego ściągania podatków powiatowych z jaknajwiększym zaoszczędzeniem pracy Urzędów gminnych. Jeżeli mimo te trudności rok ubiegły zaspokoił wszystkie uchwalone wydatki i nie wykazuje poważnego deficytu, jest w tem zasługa oględności w preliminowaniu pozycji dochodowych.

Sprawa budowy szkoły rolniczej w Krasnymstawie znaduje się ciągle w stadjum przygotowawczem i zależy całkowicie od tego, czy Sejmik znajdzie na to zamierzenie wymagalne fundusze. Poważniejsze kwoty z podatku 15 markowego na Ognisko Kultury Rolnej zaczęły wpływać do kasy Sejmiku dopiero w drugiej połowie listopada. Rozumie się o gromadzeniu materjałów budowlanych nie mogło być mowy, tembardziej że komisja specjalna dla wyboru miejsca nie powzięła jeszcze ostatecznej decyzji. Wpłynął na to również zastój w handlu, wskutek czego wszystkie ceny znalazły się pod znakiem pytania, a ogólnie panowała tendencja zniżkowa. Część pieniędzy ulokował Wydział w budowie cegielni w Stężycy i cegle, przez co uczynił zadość uchwale Sejmiku i uniknął konieczności zaciągnięcia preliminowanej pożyczki w wysokości miljona marek na budowę

cegielni. Do projektu budżetu Wydział zasięgnął informacji w pewnej firmie budowlanej co do kosztorysu budynku głównego na szkołę, który wyraża się w cyfrze około 27 miljonów marek.

Studja techniczne z czterech pierwszych kilometrów drogi Krasnystaw—Żółkiewka są na ukończeniu. Kosztorys budowy tej przestrzeni opiewa na sumę z górą 40 miljonów. Jeżeli uwzględnimy, że 30% kwoty otrzymamy od Państwa w formie dotacji bezwrotnej, to jeszcze Sejmik będzie musiał znaleźć 30 mil. Na pożyczkę od Państwa liczyć wiele niemożna. Budowa drogi w zupełności zależy od tego, czy Sejmik w budżecie na 1922 r. znajdzie odpowiednie fundusze. Ze sprawą powyższą łączy się sprawa kolejki Izbica—Zółkiewka, której można użyć do zwózki materjałów na budowę drogi ze stacji kolejowej, oraz do robót ziemnych. Wydział zwrócił się do Min. Kol. Żel. o wydzierżawienie szyn i taboru kolejki z prawem przenoszenia z miejsca na miejsce.

Coraz bardziej utrwala się pogląd w działalności gospodarczej Wydziału, że z przedsiębiorstw komunalnych należy wyłączyć handel, natomiast jaknajżywiej zabiegać w kierunku celowego zakładania przedsiębiorstw. Budowę cegielni w Stężycy ukończono i wypalano 75.000 cegieł oraz przygotowano 25.000 wiśniówki i glinę.

Torf eksploatowany był z 3 morgów. Wydobyto tylko 280 sągów, więcej wyeksploatowac nie było można ze względu na małą rozporządzalną przestrzeń do suszenia. Przy przejęciu cukru do wolnego obrotu Sejmik otrzymał cukier przemysłowy i przerobił go z jabłkami na marmoladę. Produkcja wynosi 4.760 kg. marmolady.

Ostatnio Wydział przyjął propozycję rządową wydzierżawienia cegielni w Izbicy i podpisał już umowę przedwstępną.

Założenie apteki komunalnej jest narazie niewykonalne ze względu na trudności w uzyskaniu koncesji i znaczne fundusze na uruchomienie tego przedsiębiorstwa.

Wzorowe plany budynków szkolnych Wydział od Ministerstwa Oświecenia Publicznego uzyskał.

Akcji skupu zboża na aprowizację ludności nie podjęto, ze względu na brak funduszów i samorzutną tendencję zniżkową na zboże.

Punkt 2.

Uzupełniając sprawozdanie Przewodniczącego, Sekretarz odczytuje sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu za czas od d. 1/IV do d. 31/XII 1921 r., które wyraża się w cyfrach następujących:

Tytuł	Paragraf	TREŚĆ	Suma budżetu Mk. f.	Przychody Mk. f.	Rozchody Mk. f.	Przeznaczono ew. nadwyżka Mk. f.	Zaoszczędzono ew. niedobór Mk. f.	Przenosi się na nowy okres: w wydatkach Mk. f.	Przenosi się na nowy okres: w dochodach Mk. f.	Uwagi
		Wydatki.								
		Pozostałości z poprzedn. okresu.								
	1	Sieć telefoniczna	7.700		23.000	15.300				
	2	Zwrot 1/4 utrzymania Policji Państw.	839.824				839.824	839.824		
	3	Wyrównanie pensji pom. i pisarzy gm.	169.058		37.200		131.858	131.858		
	4	Fundusz na flotę wojenną polską	50.000				50.000	50.000		
	5	„ Komisji Opieki Społecznej	3.850		3.200		650	650		
	6	„ Wyrównawczy M. S. W.	182.384 63		182.384 63					
		Dział A. Wydatki zwyczajne.								
I		**Koszty administracyjne.**								
	1	Wydatki osobowe	955.791 55	18.936	2.032.812	1.058.084 45			115.132	Zwroty pobranych przez urzędników zaliczek.
	2	„ rzeczowe	97.500	990	241.255 32	142.765 32				
	3	Utrzymanie taboru i kupno bryczki	228.800	6.400	276.258	41.058				
	4	Dyety i zwrot kosztów podróży	133.800		231.792 75	97.992 75				
II		**Komunikacja.**								
	5	Utrzymanie drogi bitej Fasławice—Żółkiewka	125.000		168.277	43.277				
	7	Studja techniczne na drodze Krasnystaw—Żółkiewka	55.253 40		59.383	4.129 60				
III		**Popieranie rolnictwa.**								
	8	Subwencje dla Zw. K. Roln. w Lublinie	10.000				10.000	10.000		
	9	Zasiłek dla Okr. Zw. Kół. Roln. w Krasnymstawie	80.000		80.000					
	10	Lotne kursy rolnicze po powiecie	35.000				35.000			
	11	Kursy hodowl.-mlecz. w Krasnymst.	25.000				25.000	25.000		Kursy urządzono, subwencja niepodjęta.
	12	Stypendja dla 3 prac. Zw. Kół. Roln.	30.000		10.000		20.000			
IV		**Zdrowotność.**								
	13	Utrzymanie Szpitala w Krasnymst.	1.556.000	48.815	2.849.739	1.244.924		191.302		Długi szpitala niepopłacone przed 1/I. 1922.
	14	Remont budyn. gospod. w szpit. w/m.	40.000	100.000	665.772	515.772				
	15	Dok. budowy szpit. epid. w Żółkiewce	50.000	6.533 80	257.398	200.864 20				
V		**Szkolnictwo i oświata.**								
	16	Na kursy dla analfabetów	100.000		100.000					
	17	Na kursy dopełn. dla nauczycieli	200.000		100.000		100.000	100.000		
	18	Fundusz stypendjalny	20.000		16.000		4.000	4.000		
VI		**Cele (przeciwpożarowe) kulturalne**								
	19	Cele przeciwpożarowe	100.000		100.000					
	20	Subwencja na wydawnictwo „Ziemi Krasnostawskiej"	90.000		90.000					
	21	Na zakup książek dla młodz. wiejsk.	20.000		20.000					
		Do przeniesienia . .		*181,674 80*	*7,544,471 70*			*1,352,634*	*115,132*	

Tytuł	Paragraf	TREŚĆ	Suma budżetu Mk. f.	Przychody Mk. f.	Rozchody Mk. f.	Przeznaczono ew. nadwyżka Mk. f.	Zaoszczędzono ew. niedobór Mk. f.	Przenosi się na nowy okres: w wydatkach Mk. f.	Przenosi się na nowy okres: w dochodach Mk. f.	Uwagi
		Z przeniesienia . .		*181,674 80*	*7,544,471 70*			*1,352,634*	*115,132*	
VII		**Opieka społeczna.**								
	22	Utrzymanie przytułku	711.700	78.300	665.000		125.000	122,550		Należn. gosp. rolnemu za ziemiopłody.
	23	Subwencja dla przytułku starców	100.000		100.000					
	24	„ dla bursy gimnazjalnej	120.000		120.000					
	25	Na fundusz budowy domu dla Bursy	50.000				50.000	50,000		
VIII		**Bezpieczeństwo publiczne.**								
	26	Zwrot 1/4 części utrzym. Policji Państ.	5.708.494				5.708.494	5,708,494		
IX		**Przedsiębiorstwa własne.**								
	27	Wkład i koszta utrzym. gospod. roln.	300.000		584.200	284.200				
	28	Wydatki na biuro handlowe	2.398.800				2.398.800			Sprawozd. biura handl. oddzielnie.
		Zysk z biura handlowego (na kapitał obrotowy i amortyzacyjny)	763.700				763.700			
X		**Nieprzewidziane wydatki.**								
	29	Fundusz do dyspozycji Sejmiku	120.000				120.000			
	30	„ „ „ Wydziału	661.381 55	10.673	356.945		315.109 55			
XI		**Dział B. Wydatki nadzwyczajne.**								
	31	Fundusz na kupno drukarni	100.000		100.000					
	32	„ na kupno własnego domu	500.000				500.000	500,000		
	34	Na budowę pomnika woln. w Krasn.	50.000				50.000	50,000		
	35	Założenie ogniska kultury rolnej	3.200.000				3.200.000	3,265,756 56		W-g szczeg. zest. wpł. z pod. na ogn. kult. rol.
XII		**Dział C. Sumy przejściowe.**						270,000	270,000	Zadłuż. biura handl. na bud. cegielni z kredytów w budż. ubiegłych.
	36	Na fundusz wyrównawczy M. S. W.	184.500	387.357 40	385.922 99			1,434 41		
		Dochody.								
		Pozostałości z poprzedn. okresu.								
	1	Zapas kasowy	258.843 57	258.843 57						
	2	Zaległości podatkowe w/g wykazu	376.349 66	210.676 75	364 70		165.308 21		147,750 27	W-g szczeg. wyk. zaleg.
	3	Powiatowy podatek od zwierz. dom.	26.129 90	52.778	2.333		24.315 10			
	4	Dochód z Biura Handlowego	252.720				252.720		252,720	
	5	Pożyczka Biura Handlowego	750.000				750.000		750,000	
	6	Pow. Urząd Zdrowia, pożyczka	7.000				7.000		7,000	
	7	Nacz. Nadzw. Komisarjat na budowę szpitala w Żółkiewce	25.000				25.000		25,000	
		Dział A. Dochody zwyczajne.								
I		**Dochód z przedsiębiorstw.**								
	1	Dochód z gosp. rolnego (30 morgowe)	438.300	463.834		25.534			983,765	Pozost. w ziemiopłod. ze zbior. na 1 st. 1922
	2	„ z Biura Handlowego	3.162.500				3.162.500			
II		**Zapomogi ze strony Państwa.**								
	4	30% dotacja na utrzymanie drogi Fajsławice—Trawniki	37.500	50.000		12.500				Wysokość dotacji w-g rzeczyw. wyd. wynosi Mk 50.483 10
	3	Zasiłek Nacz. Nadzw. Kom. dla szpitala w Krasnymstawie	90.000	90.000						
III		**Opłaty.**								
	6	Opłaty kuracyjne w szpitalu w Krasn.	936.000	793.156 40			142.843 60		523,951 10	Zaległości w-g Kontroli kosztów kuracyjnych.
	7	Opłaty od podań do Sejmiku	1.000	809			191			
	8	20% składki od adjacentów na utrzymanie drogi Fajsł.-Trawn.	25.000				25.000		25,000	
IV		**Dodatki do podatków państw.**								
	9-10	Dod. do państw. podat. grunt. i podym.	603.400	987.196 46		383.796 46				
	11	Dod. do państw. podatku przemysł.	750.000	803,962 18	64.431 89		10.469 71	144,375 41		Zal. tyt. niewypł. dotacji Mgtowi (25 proc. og.wpł.
	12	Dod. do państw. podatku akcyzowego	1.300	23.492		22.192			23,024	W-g szczeg. wyk. zal.
	13	1% wzgl. 1/2% dod. do państw. podat. stemplowego	250.000	1.772.310 15	90	1.522.220 15				
V		**Podatki samodzielne.**								
	14	Pow. podatek od zwierząt domowych	2.470.000	2.369.880			100.120		883,420	Zaległości według szczegół. wykazów.
	15	„ „ od uli pszczelnych	200.000				200.000		189,150	
	16	„ „ od wozów res. i rower.	100.000				100.000		125,900	
	17	„ „ od kart łowieckich	40.000	89.900	200	49.700				
	18	„ „ od przyrostu wartości	130.000				130.000			
VI		**Dodatki do cen monop. państw.**								
	19	Dodatek do monopolowej ceny cukru	10.960	10.160			800			
	20	„ „ „ „ soli	45.000	35.292			9.708			
	21	„ „ „ „ nafty	15.040	3.953 15			11.086 85			
	22	„ „ „ „ węgla	68.550	213.898		145.348				
		Do przeniesienia . .		*8,888,146 86*	*9,923,959 28*			*11,465,244 38*	*4,301,812 37*	

Tytuł	Paragraf	TREŚĆ	Suma budżetu Mk.	f.	Przychody Mk.	f.	Rozchody Mk.	f.	Przeznaczono ew. nadwyżka Mk.	f.	Zaoszczędzono ew. niegobór Mk.	f.	Przenosi się na nowy okres: w wydatkach Mk.	f.	Przenosi się na nowy okres: w dochodach Mk.	f.	Uwagi
		Z przeniesienia . .			*8,888,146*	*86*	*9,923,959*	*28*					*11,465,244*	*38*	*4,301,812*	*37*	
VII		**Grzywny.**															
	23	Grzywny, procenty zwłoki i in.	10.000		3,158	38	140				6,701	62					
VIII		**Zwroty.**															
	24	Zwrot przez gminy 1/4 części kosztów utrzym. Pol. Państw.	5,708,494								5,708,494				5,708.494		
IX		**Dział B. Dochody nadzwyczajne.**															
	26	Pod. jednorazowy na ognisko kultury rolnej	3,200,000		2,825,340	07					374,659	93			480,700	20	Według szczegółow. wykazu zaległości.
X		**Ddział C. Sumy przejściowe.**															
	27	Na fundusz wyrównawczy Min. Spraw Wewnętrznych	184,500														
		Przechodnie różne			6,130,560		7,246,030										
		Pożyczka biura handlowego													1,060,000		
		„ Starostwa w/m.													5,000		
		Dr. Lickindorf, pożyczka na ambulatorjum													30,000		
		Na odnowienie Sądu Pokoju													24,000		
		Na konserwację dróg państw. reszta											3,070				
		Dywidenda Banku Komunal. (zwrot)											400				
		Przewyżka dochodów nad rozchodami (zapas kas.) (Saldo kasowe zamknięcia rachunkowego)													677,016	03	
			20,137,537	*13*	*17,847,205*	*31*	*17,170,189*	*28*					*11,468,714*	*38*	*12,307,022*	*60*	

Po odczytaniu sprawozdania i udzieleniu wyjaśnień na zapytania delegatów, co do poszczególnych pozycji, zabrał głos delegat Hendigery, który w imieniu Komisji Rewizyjnej odczytuje następujący protokół:

Komisja Rewizyjna, w skład której weszli W. Hendigery, P. Palonka i M. Małysz przystąpiła w dniu 7 lutego 1922 roku do rewizji kasy i biurowości Wydziału Sejmiku Powiatowego.

Po sprawdzeniu ksiąg i dowodów kasowych okazało się:

w remanencie zapasu kasy Sejmiku	mk.	1.253.069 59
„ „ biura handlow.	„	205.329 00
„ „ depozytów	„	22.811 95
Razem	mk.	1.481.210 54
w stemplach	mk.	2.000 00
w zaliczkach	„	1.804 00
Ogółem	mk.	1.477.406 54

Suma powyższa uzgodniona została z gotówką w kasie. W dowodach za № 1619 asygn. wyrozchodowano Urzędowi pocztowemu za wybrakowane banknoty 1.000 mk., pomyłka taka nie powinna się powtarzać. Okręgowa Dyrekcja Rob. Pub. przelewa sumy na konserwację dróg przez kasę Sejmiku, utrudnia przez to działalność kasy, a rozrachunku ostatecznego nie robi. Do rewizji biura handlowego Komisja nie przystąpiła ze względu na brak znajomości fachowej i wobec odmowy ze strony osób postronnych, fachowych, przyjęcia udziału w rewizji.

W. Hendigery, P. Palonka, M. Małysz.

Poczem Sejmik jednomyślnie powziął uchwałę Nr. 217 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z działalności Wydziału Powiatowego i sprawozdanie rachunkowe za okres budżetowy od d. 1/IV do d. 31/XII 1921 r. oraz oświadczenie Komisji Rewizyjnej i udziela Wydziałowi Powiatowemu absolutorjum".

Punkt 3.

Poczem wchodzi na porządek dzienny sprawa biura handlowego i przedsiębiorstw komunalnych. Kierownik biura odczytuje bilans za czas od d. 1 lipca do d. 31 grudnia 1921 r. Zamknięcie rachunkowe, sporządzone za półrocze, celem uzgodnienia rachunkowości biura z budżetem Sejmikowym, który rozpoczyna się z d. 1 stycznia 1922 r., wyraża się w cyfrach następujących:

Bilans Zamknięcia na 1 stycznia 1922 r.

Stan czynny.

Gotówka w kasie		523.159 70
Ruchomości		547.133 04
Torfowiska 2½ mor., maszyny torf. i sprzęty		93.520 —
Zboże i przetwory zbożowe	555.910	
„ depozytowe urzędnicze	463.013	1.018.923 —
Cukier, cegła i drobne towary		1.056.297 —
Maszyny drukarskie, papier i sprzęty		596.932 60
Worki		53.443 —
Inwentarz żywy		227.240 —
Budowla cegielni na Stężycy		886.717 70
Sumy przechodnie		70.354 68
Awansy pracowników biura		23.304 —
Wartość 4189 kg. marmelady i sprzętów przetwórni owocowej		1.610.930 —
Budowa magazynu przy szpitalu		59.630 —
Dłużnicy		2.100.085 87
Papiery procentowe		4.080 —
Ruchomości w cegielni		53.027 —
		8.924.782 59
Saldo strat za półrocze do 1/I 1922 r.		306.580 80
	Mkp.	9.231.363 39

Stan bierny.

Korespondenci (N.)	1.149.779	23
Kaucje	1.560	—
Ministerstwo Rolnictwo i Dóbr Państw.	39.743	—
Ministerstwo Robót Publicznych	686.000	—
Sejmiku Powiatowego	1.840.000	—
Zamiany zboża kontyngotowego	381.990	80
Sum depozytow. Sejmiku	105.000	—
Dostawców zboża urzędniczego	2.017.280	—
Kapitału amortyzacyjnego	119.388	—
Wierzycieli	1.274.875	60
	7.615.616	63
Kapitał	1.615.746	76
	Mkp. 9.231.363	39

R-k Strat i Zysków.

Wydatki.

Koszty handlowe i administracyjne	694.063	—
Procenty i prowizje od sum pożycz.	97.026	35
Strata na utrzymania taboru	137.531	25
„ na drukarni	85.454	60
	Mkp. 1.014.075	20

Dochody.

Zysk na eksploatacji torfu	88.422	75
„ z wyroby cegły w Stężycy	68.732	—
„ na zbożu i przetworach zbożowych	258.044	65
„ na towarach	239.218	—
„ ze sprzedaży drzewa opdłomego	19.369	—
„ z gospodarstwa rolnego w Stężycy	14.980	—
„ na zbożu depozyt. urzędniczem	18.728	—
	707.494	40
Saldo straty	306.580	80
	Mkp. 1.014.075	20

Kierownik biura *A. Groza*

Krasnystaw, d. 9/II 1922 r.

Straty, uwidocznione w bilansie zostały wywołane zwiększonemi kosztami handlowemi i zupełnem zaniechaniem większych operacji handlowych. Bilans jest zestawiony tylko za półrocze, celem zrównania okresu rachunkowego z budżetem Sejmikowym. Przyczyną strat drukarni była niepomierna zwyżka cen robocizny i obciążenie drukarni robotami dla pisma „Ziemia Krasnostawska."

W imieniu Komisji Rewizyjnej delegat Hendigery oświadcza, iż biura handlowego komisja nie lustrowała ze względu na uchylenie się od współpracy p. Krukowskiego, jako fachowca. Propozycje fachowej rewizji biura handlowego czynionej innym buchalterom, również były bezowocne.

Wysłuchawszy sprawozdania Sejmik powziął jednomyślną uchwałę Nr. 218 treści następującej:

„Sejmik Pow. przyjmuje do wiadomości bilans biura handlowego i wzywa Wydział Pow., aby w porozumieniu z Komisją Rewizyjną poddał działalność biura handlowego fachowej lustracji i sprawozdanie winno być przedłożone Sejmikowi na najbliższym posiedzeniu."

Punkt. 4.

Sprawę statutu dla biura handlowego referuje członek Wydziału Berdecki. Dotychczasowe doświadczenie wykazało, że agendy, obejmujące przedsiębiorstwa komunalne muszą być ujęte w pewien statut, któryby, zapewniał biuru maximum swobody, niezbędnej dla sprawnego prowadzenia interesu, i ujmował zakres czynności w formy, dające gwarancję, że działalność biura będzie zgodną z ogólną polityką gospodarczą Sejmiku. Ponieważ biuro zatraciło już prawie swój charakter handlowy, coraz więcej poświęcając się organizowaniu przedsiębiorstw przemysłowych, przeto referent zaleca zmianę nazwy biura handlowego na „Oddział handlowo-przemysłowy."

Sejmik po wprowadzeniu kilku poprawek do projektu Wydziału przyjmuje jednomyślnie w uchwale Nr. 219 w następującym brzmieniu:

Statut Oddziału handlowo-przemysłowego Pow. Zw. Komunalnego w Krasnymstawie.

§ 1. Oddział hadl.-przem. Pow. Zw. Komunalnego w Krasnymstawie jest przedsiębiorstwem mającem za zadanie zakup i sprzedaż zboża i innych towarów oraz zakładanie i prowadzenie w powiecie Krasnostawskim przedsiębiorstw komunalnych, przemysłowych, mających na celu obok pomnażenia funduszów i majątku komunalnego, zaspokojenie najpilniejszych potrzeb ludności.

§ 2. Fundusze Oddziału handl.-przem. składają się z majątku ruchomego i nieruchomego oraz gotówki wykazanej w bilansie Biura Handlowego na dz. 31/XII 1921 r. Oddział handl.-przemysłowy przejmie wszelkie wskazane w bilansie zobowiązania.

§ 3. Właścicielem Oddziału handl.-przem. jest Pow. Zw. Komunalny, który odpowiada całym swoim majątkiem i dochodem za wszelkie zobowiązania Oddziału.

§ 4. Oddział handl.-przem. stanowi jedną z odrębnych agend Wydziału Powiatowego prowadzić winien odzielną rachunkowość i księgowość w/g zasad i zwyczajów kupieckich.

§ 5. Następny okres bilansowy zamknięty zostanie na dz. 1 stycznia 1922 r. odtąd rok rachunkowy liczyć się będzie od 1 stycznia do 31 grudnia roku następnego. Bilans winien być sporządzony najdalej w ciągu miesiąca po zamknięciu roku.

§ 6. Zarząd Oddziału handl.-przem. składać się będzie z trzech osób obranych przez Wydział Powiatowy z pośród osób fachowych obznajmionych z prowadzeniem handlu. Jednym z członków zarządu będzie kierownik Oddziału handl.-przemysłowego.

§ 7. Organem nadzorczym w stosunku do Oddziału handl.-przem. jest Wydział Powiatowy.

§ 8. Szczegółowe kompetencje Zarządu, wewnętrznej organizacji Oddziału określi Wydział Powiatowy w oddzielnym regulaminie.

§ 9. Wynagrodzenie Zarządu oraz personelu pomocniczego ustali Wydział Powiatowy stosownie do uchwalonego przez Sejmik Pow. preliminarza. Pracownicy biurowi Oddziału handl.-przem. będą przyjmowani i wynagrodzeni na zasadach ogólnych ustalonych w przepisach służbowych dla pracowników sejmikowych.

§ 10. Zarząd jest upoważniony do zaciągania pożyczek na fundusz obrotowy Oddziału wedle każdorazowo ustalonej przez Sejmik wysokości.

§ 11. Za wiedzą i zgodą Wydziału Pow. mogą być Oddziałowi hadl.-przem. udzielane pożyczki krótkoterminowe z ogólnych funduszów komunalnych.

§ 12. Umowy i zobowiązania przekraczające

sumę 500.000 marek wymagają zgody Wydziału Pow.

§ 13. Komisja Rewizyjna Sejmiku Pow. ma obowiązek kontrolować księgi rachunkowe i działalność Oddziału oraz składać przedmiotowe sprawozdania na plenum Sjemiku.

§ 14. W dn. 1 stycznia 1922 r, nastąpi rozrachunek między biurem handl. i Sejmikiem z tytułu przypadających Sejmikowi kwot. preliminowanych w budżecie sejmikowym. O użyciu ew. pozostałości zysków zadecyduje Sejmik Powiatowy ile z tego będzie do preliminarza na rok 1922 na ogólne potrzeby komunalne, a ile zostanie w Oddziale handl.-przem. na fundusz obrotowy. Odtąd Sejmik Powiatowy nie będzie preliminował zysków Oddziału handlowo-przemysłowego z góry, lecz decydować o ich użyciu po wykazaniu zysków w zamknięciu rachunkowem.

§ 15. O likwidacji Oddziału lub poszczególnych jego części decyduje Sejmik Powiatowy.

Punkt 5.

Stosownie do § 10 uchwalonego statutu Oddziału handlowo-przemysłowego Sejmik powziął 12 głosami uchwałę Nr. 220 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy upoważnia Wydział Powiatowy do zaciągnięcia pożyczki na fundusz obrotowy Oddziału handlowo - przemysłowego do wysokości 5.000.000 (pięć miljonów) marek. Pożyczka winna być zaciągnięta od Państwa wzgl. w Polskim Banku Komunalnym, w ostatnim zaś razie w instytucjach kredytowych prywatnych. Jeżeli pożyczka będzie zaciągnięta na cele przemysłowe wysokość stopy procentowej nie może przekroczyć 10. Za spłatę pożyczki Pow. Związek Komunalny w Krasnymstawie gwarantuje całym swoim majątkiem, oraz wszystkiemi dochodami komunalnemi."

Punkt 6.

Sekretarz Olesiuk referuje sprawę wydzierżawienia przez Sejmik cegielni rządowej w Izbicy, Państwo oddaje ją w dzierżawę na warunkach następujących: czas trwania umowy 24 lata. Czynsz dzierżawny 50.000 sztuk cegły rocznie, przyjmując, że produkcja wynosić winna miljon sztuk. W razie odbudowy przez Rząd klinkierni, Sejmik bierze ją również w dzierżawę.

Po dyskusji Sejmik w uchwale Nr. 221, powziętej 17 głosami, przypowiada się, jak następuje:

„Sejmik Powiatowy upoważnia Wydział do zawarcia z Rządem umowy na wydzierżawienie cegielni, ew. klinkierni rządowej w Izbicy na lat 24."

Punkt 7.

Z koleji przechodzi Sejmik do dyskusji w przedmiocie preliminarza budżetowego na r. 1922, opracowanego przez Wydział Powiatowy, którego członkowie referują poszczególne pozycje wydatków. Zapada cały szereg następujących uchwał:

Rozpatrując tyt. I. **Koszty administracyjne** Sejmik powziął uchwałę Nr. 222 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala uposażenie urzędników Sejmikowych zrównać z poborami odpowiedniej kategorji urzędników państwowych, dodając im tytułem dodatku komunalnego 20 (dwadzieścia) % ogólnej sumy wszystkich poborów. Personel biura Wydziału ustanawia się następująay: Sekretarz Wydziału i inspektor samorządu gminnego w VI kat., zastępca sekretarza i rachmistrz w VIII kat., referent podatkowy w IX kat., kancelista w X kat., maszynistka w XI kat. płacy, woźny według I stopnia płacy niższych funkcjonarjuszy.

Prócz tego stosownie do uchwały z dnia 17 września r. b. Nr. 204 wstawia się do preliminarza 9% ogólnych poborów na wkładki Sejmiku do kasy emerytalnej urzędników komunalnych w Warszawie i 3% na pomoc lekarską i apteczną. Razem na wydatki osobowe 3.513.689 mk.

Uznając słuszną zasadę, że przwodniczący Sejmiku, poświęcając wiele czasu i energji Samorządowi Powiatowemu, winien być za to stosownie wynagrodzony, uchwalono wypłacać dodatek reprezentacyjny w wysokości 50% wszystkich poborów, płaconych przez Państwo. Odnośnie do proponowanych przez Urz. Wojew. naturalji (mieszkanie i in.) uważa się tę sprawę za bezprzedmiotową, ponieważ w tut. powiecie Starosta otrzymuje je od Rządu. Kwotę na cel powyższy preliminuje się w wysokości 300.000 mk. Również uchwala się wypłacać Przewodnicz. zwrot kosztów podróży i dyety za wyjazdy w sprawach samorządu miejscowego.

Ponadto na wydatki rzeczowe (lokal, światło, opał, druki, materjały piśmienne i in.) preliminuje się sumę 277.000 mk., na utrzymanie pary koni i furmana 688.469 mk. oraz na dyety i zwrot kosztów podróży 740.000 mk. Tytuł I uchwalony zostaje w łącznej wysokości mk 5.519.158 (pięć miljonów pięćset dziewiętnaście tysięcy sto piędziesiąt ośm marek)."

Omawiając tyt. II **Komunikacje** Sejmik w sprawie dróg powiatowych na wniosek Wydziału powziął 12 głosami uchwałę Nr. 223 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy na zasadzie p. 3 art. I. i art. 36 ust. z dnia 10 XII 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych (Dz. Ust. № 6/21 poz. 32) uchwala zaliczyć do kategorji dróg powiatowych w powiecie Krasnostawskim następujące drogi:

1)	Fajsławice—Trawniki	3,6 klm.
2)	Krasnystaw—Zółkiewka—Turobin	37 klm.
3)	Tuligłowy—Małochwiej—Bończa	21 klm.
	Razem	61,6 klm.

Przechodząc do preliminarza na wydatki drogowe Sejmik 17-ma głosami uchwala (Nr. 224) co następuje:

„Sejmik Powiatowy uchwala drogi powiatowe konserwować sposobem szarwarkowym i na podstawie ustawy z dnia 10/XII 1920 o dostarczeniu środków przewozowych (Dz. Ust. № 6/21 poz. 31). Na konserwacje drogi bitej Fajsławice—Trawniki wstawia się 397.120 mk. na pensje technika drogowego w VIII kat. płac ryczałt w wysokości 400.000 mk. oraz na materjał do naprawy dróg powiatowych 200.000 mk. Łącznie na sumę 997.120 mk. (dziewięćset dziewiędziesiąt siedem tys. sto dwadzieścia marek.)"

Tytuł III **Popieranie rolnictwa** przyjął Sejmik jednomyślnie w uchwale Nr. 225 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala subwencję Okr. Związku Kółek Rolniczych w Krasnymstawie wypłacić w sumie 1.200.000 mk. na utrzymanie instruktorów, rolnika i ogrodnika i na wydatki bieżące. Prócz tego na cele specjalne uchwala się 250.000 mk. na urządzenie lotnych kursów dwudniowych w powiecie, 150.000 mk. na zorganizowanie poletek pokazowych, 300.000 mk. na stacje czyszczenia ziarna i 50.000 mk. na zakup drobiu. Wypłata tych sum zależną jest od rzeczywistego wykonania poszczególnych zamierzeń. Na cele weterynaryjne, jak szczepienia ochronne i pomoc w leczeniu zwierząt najbiedniejszej ludności uchwalono sumę 500.000 mk." Tyt. III uchwalono w łącznej wysokości 2.450.000 mk. (dwa miljony czterysta pięćdziesiąt tysięcy marek).

Tyt. IV **Zdrowotność** ujęto w uchwale Nr. 226, powziętej jednomyślnie, treści następującej:

„Sejmik Pow. przyjmuje budżet szpitala w Krasnymstawie według projektu komisji szpitalnej w sumie 8.827.740 mk. Ponadto na wybudowanie piwnicy przy szpitalu w Zółkiewce 263.160 mk., na wykopanie studni przy szpitalu w Zółkiewce 162.150 mk. i ryczałt na utrzymanie kolumny dezynfekcyjnej (pensja dezynfektora, najem robotników, podwody i inne) 400.000 mk. Łącznie tyt. IV w wysokości 9.653.050 (dziewięć miljonów sześćset pięćdziesiąt trzy tysięcy pięćdziesiąt) marek."

Rozpatrując tyt. V **Szkolnictwo i Oświata** Sejmik powziął jednomyślnie uchwałę Nr. 227 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala na popieranie szkolnictwa i oświaty sumę 1.863.624 (miljon osiemset sześćdziesiąt trzy tysiące sześćset dwadzieścia cztery) mk. z czego na fundusz stypendjalny dla niezamożnej kształcącej się młodzieży 400.000 mk. na oświatę pozaszkolną do dyspozycji Rady Szkolnej Pow. 601.000 mk. i subwencję dla Rady Szkolnej Pow. według przedstawionego budżetu 862.624 mk."

Tyt. VI. **Cele kulturalne** przyjął Sejmik jednomyślnie w uchwale Nr. 228 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala na cele kulturalne 2.910.000 (dwa miljony dziewięćset dziesięć tysięcy) mk. a mianowicie: na cele przeciwpożarowe (zakup narzędzi i rekwizytów dla straży ogniowych 2.000.000 mk., zasiłek dla Związku Florjańskiego w Warszawie 100.000 mk., subwencja dla „Ziemi Krasnostawskiej" 360.000 mk., subwencja dla Związku Młodzieży Wiejskiej 200.000 mk., subwencja dla instytutu im. Starzyca w Warszawie 100.000 mk., subwencja dla kasy im. Mianowskiego w Warszawie 100.000 mk., i na bibliotekę sejmikową 50.000 mk. Ponadto wzywa się Wydział Powiatowy do zajęcia się sprawą stałego instruktora pożarniczego dla powiatu."

Tyt. VII **Opieka społeczna** uchwalono jednomyślnie Nr. 229 w następującej wysokości:

„Sejmik Pow. na opiekę społeczną uchwala kwotę 6.694.660 (sześć miljonów sześćset dziewięćdziesiąt cztery tysiące sześćset sześćdziesiąt) mk., a mianowicie: na utrzymanie przytułku sierot w Krasnymstawie w/g szczegółowego budżetu 5.990.660 mk., subwencję dla przytułku starców w Krasnymstawie 360.000 mk., subwencję dla bursy im. T. Kościuszki 300.000 mk. i subwencję dla ochronki w Tarnogórze 35.000 mk."

Równocześnie Sejmik w przedmiocie niedostatecznej opieki nad starcami i kalekami powziął jednomyślnie uchwałę № 230 treści następującej:

„Sejmik Pow. wzywa Wydział do zajęcia się sprawą utworzenia Sejmikowego przytułku dla starców i do przedłożenia na następnem posiedzeniu szczegółowego budżetu projektowanego przytułku".

Na tem przerwano posiedzenie o godz. 2, m 30 w nocy.

(Drugi dzień obrad)

Obrady w dniu 12 lutego r. b. rozpoczęto od dalszej dyskusji nad wydatkami zwyczajnemi.

Tyt. VIII Bezpieczeństwo publiczne uchwalono jednomyślnie (№ 231).

„Sejmik Powiatowy na pokrycie $^1/_4$ części kosztów utrzymania policji państwowej preliminuje kwotę 14.841.984 mk. 40 f. (czternaście miljonów osiemset czterdzieści jeden tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt cztery mk. 40 f.), a to zgodnie z okólnikiem p. Wojewody Lubelskiego z dn. 31/I 1922 r. № 600/III. Kwotę powyższą rozłożyć należy na gminy wiejskie i miasto Krasnystaw, w myśl art. 3 Rozp. M. S. W. z dn. 22/X 1919 r. (Dz. Ust. № 5/20 poz. 28)".

Przy sposobności powyższej uchwały wywiązała się żywa dyskusja o stanie bezpieczeństwa publicznego w powiecie. Powszechnie podnoszono, iż dotychczasowy stan jest bardzo niezadawalniający i zwracano uwagę na ten ważny czynnik, jakim będzie współdziałanie społeczeństwa z organami policyjnemi. Zamiast wart nocnych, pełniących swe obowiązki niedbale i niesumiennie wysuwano potrzebę utrzymywania stałych stróży nocnych, opłaconych przez poszczególne gromady wiejskie. Wartownicy wzgl. stróże nocni powinni być zaopatrzeni w broń. Zalecono stosowanie dobrowolnej numeracji koni.

Następnie przyjęto tyt. IX **Przedsiębiorstwa własne**, w uchwale № 232, powziętej jednomyślnie:

„Sejmik pow. preliminuje wydatki na gospodarstwo rolne w wysokości 528.700 mk. oraz wydatki oddziału handlowo - przemysłowego w wysokości 13.370.000 mk. Łącznie tyt. IX przewiduje się w wysokości 13.893.709 (trzynaście miljonów osiemset dziewięćdziesiąt osiem tysięcy siedemset) mk."

W przedmiocie tyt. X **Nieprzewidziane wydatki** powzięto jednomyślnie uchwałę № 233 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy na nieprzewidziane wydatki do dyspozycji Wydz. Pow. sumy ścisłej nie preliminuje. Równać się ona będzie spodziewanej przewyżce dochodów nad wydatkami".

Punkt 8.

Następnie rozpoczyna się dyskusja o nadzwyczajnych zamierzeniach Sejmiku w obecnym roku budżetowym. Zapadają następujące uchwały:

№ 234.

„Sejmik Pow. na fundusz budowy własnego domu preliminuje dalsze 1.000.000 mk i wzywa Wydział Pow. do zajęcia się wynalezieniem stosownego placu pod budowę i upoważnia się do pokrycia ew. wyższej ceny stosownego placu z funduszów do dyspozycji Wydziału".

№ 235.

Sejmik Pow. uchwala budowę w roku bieżącym gmachu głównego szkoły rolniczej i wstawia na cel powyższy sumę 23.500.000 mk. która łącznie z kredytem z poprzednich okresów uczyni sumę potrzebną na realizację tego zamierzenia„.

№ 236.

„Sejmik Pow. na budowę 4-ch klm drogi bitej Krasnystaw—Żółkiewka preliminuję kwotę 49.802.352 mk. według szczegółowego kosztorysu".

№ 237.

Sejmik Pow. uchwala przystąpienie do zrzeszenia gospodarczego Sejmików Powiatowych i na opłacenie wpisowego, udziału i składki członkowskiej preliminuje sumę 50.000 mk. Ponadto uchwala się kupno udziału Biura Technicznego Związku Celowego Powiatów w wysokości 50.000 mk."

№ 238.

„Sejmik Pow. uchwala przystąpienie do spółdzielni Wojew. Sejmików w Lublinie i zakupno 4-ch udziałów za sumę 200.000 mk. Delegata reprezentującego Sejmiku Pow. na Walnych zgromadzeniach spółdzielni obierze Wydział Pow,"

Punkt 9.

Następnie Sejmik przyjmuje w uchwale Nr. 239, powziętej jednomyślnie regulamin wyborczy do Wydziału Powiatowego treści następującej:

§ 1. Celem przeprowadzenia wyborów do Wydziału Powiatowego Przewodniczący (jego zastępca) zawiadamia na 14 dni przed wyborami członków Sejmiku Powiatowego o liczbie wybrać się mających członków Wydziału Powiatowego o dniu, godzinie i lokalu wyborów.

§ 2. Wybory przeprowadza Komisja Wyborcza złożona z Przewodniczącego Sejmiku Powiatowego (jego zastępcy) jako prezydującego oraz czterech assesorów. Przewodniczący powierza prowadzenie protokułu wyborczego,

§ 3. Przed przystąpieniem do wyborów Przewodniczący wyjaśnia sposób dokonywania wyborów i wzywa obecnych członków Sejmiku do przedstawienia kandydatów na członków Wydziału Powiatowego. O ile przedstawionych będzie tylko tylu kandydatów, ile jest wolnych miejsc członków Wydziału Powiatowego, uważa się się wybór dokonany przez reklamację (art. 30 Dekretu o tymcz. ord. pow.). W razie przedstawienia większej liczby kandydatów Przewodniczący zarządza tajne głosowanie.

§ 4 Głosowanie odbywa się za pomocą kartek do głosowania, które uprawnionym do głosu rozdaje Komisja Wyborcza. Kartki winne być jednakowego koloru i wielkości (ew. także zaopatrzone w pieczęć powiatowego związku komunalnego).

§ 5. Każdy wyborca winien wypisać na kartce do głosowania imiona i nazwisko tych kandydatów, których chciałby wybrać na członków Wydziału Powiatowego.

Jeśli kartka do głosowania zawiera więcej nazwisk, aniżeli wynosi liczba wybrać się mających członków Wydziału Powiatowego w takim razie przy obliczaniu głosów nieuwzględnia się tych nadliczbowych kandydatów, których wymieniono na końcu.

§ 6. Głosy oddane na osobę, której po myśli art. 33 Dekretu o tym. ordyn. powiatowej nie przysługuje bierne prawo wyborcze do Rad Miejskich lub Gminnych jak również głosy, do których przywiązano warunki lub dołączono polecenia dla kandydata, następnie głosy, z których nie można poznać dokładnie oznaczonej niemi osoby kandydata, głosy oddane na kartce zaopatrzonej w znaki odróżniające (ew. także głosy oddane na nieurzędowej kartce do głosowania) są nieważne i jako takie nie będą doliczane do oddanych głosów. Do oddanych głosów nie należy również doliczać próżnych kartek do głosowania. O nieważności kart do głosowania decyduje Komisja.

§ 7. Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych członków Sejmiku Przewodniczący zarządza obliczenie głosów. Wynik obliczenia winien być zapisany do protokułu wyborczego.

§ 8. Wybrani są ci, którzy otrzymali zwykłą większość głosów (więcej jak połowę ważnych głosów) jeżeli takiej większości głosów co do wszystkich lub części kandydatów nie osiągnięto, wtedy przystępuje się do powtórnego wyboru, ściślejszego pomiędzy kandydatami, którzy przy pierwszem głosowaniu otrzymali najwięcej głosów. Pośród tych kandydatów Komisja przedstawia do wyboru ściślejszego liczbę podwójną w stosunku do ilości wolnych jeszcze mandatów Wydziału Powiatowego. O ile liczba kandydatów na których padły ważne głosy przy pierszem głosowaniu po wyłączeniu kandydatów wybranych jest mniejszą od podwójnej, w tym wypadku wybór ściślejszy obejmie wszystkich nie wybranych przy pierwszem głosowaniu. W razie, gdy więcej kandydatów otrzymało równą ilość głosów, rozstrzyga głos wyciągnięty przez Przewodniczącego, który z nich ma wejść do ściślejszego wyboru. Głos dany osobie, która nie była objęta ściślejszym wyborem jest nieważny. Gdyby przy ściślejszym wyborze wszyscy kandydaci uzyskali równą ilość głosów, należy ich wybór zgodnie z art. 9 Dekretu o tymcz. ord. pow. oddać głosowaniu na następnem posiedzeniu.

§ 9. Przewodniczący Komisji ogłasza obecny wynik obliczenia głosów i zawiadamia wybranych o wyborze, pozostawiając im przytem 20 dniowy termin do oświadczenia się, czy wybór przyjmują. Kto w tym terminie nie złożył oświadczenia, należy przyjąć, że wybór przyjmuje.

§ 10. Po ukończeniu czynności wyborczych Komisja podpisuje protokuł wyborczy i oddaje wraz z kartkami do głosowania do przechowania w Archiwum Wydziału Powiatowego.

Punkt 10.

Poczem po myśli uchwalonego regulaminu Przewodniczący powołuje czterech assesorów w osobach delegatów Berdeckiego, Brudzińskiego, Laskowskiego i Palonki. Sekretarzem komisji zostaje del. Berdecki. Odbywają się wybory do Wydziału Powiatowego. Przebieg wyborów ujęto w następującym protokule:

Komisji Wyborczej z dnia 12 lutego 1922 r. w sprawie dokonania wyboru członka do Wydziału Powiatowego w Krasnymstawie w miejsce ustępującego p. Franciszka Smyka.

Po myśli regulaminu wyborczego do Wydziałów Powiatowych, przyjętego przez Sejmik Powiatowy w dniu 12 lutego r. b. p. Przewodniczący Sejmiku jako prezydujący w komisji łącznie z wybranymi przez członków Sejmiku z pośród ich grona assesorami w osobach p. p. Berdeckiego, Brudzińskiego, Laskowskiego i Palonki przystępuje do przeprowadzenia wyporów członka do Wydziału Powiatowego w miejsce ustępującego p. Franciszka Smyka, przyczem prowadzenie protokułu wyborczego powierza p. Berdeckiemu.

Następnie Przewodniczący wyjaśnia sposób dokonania wyborów i wzywa obecnych członków Sejmiku do przedstawienia kandydatów na członka do Wydziału Powiatowego.

Jako kandydatow zgłoszono p. Dr. Zygmunta Domańskiego i Wojciecha Szczepanika.

Po dokonaniu tajnego głosowania zgodnie z treścią powyżej zacytowanego regulaminu wyborczego i odebraniu głosów od wszystkich obecnych członków Sejmiku, Przewodniczący zarządza obliczenie głosów, którego wynik był następujący:

Wojciech Szczepanik otrzymał 11 głosów a Dr. Domański 6 głosów. Dwa głosy unieważniono.

Na podstawie powyższego wyniku głosowania Przewodniczący ogłasza, że na członka do Wydziału Powiatowego wybrany został p. Wojciech Szczepanik z Wielkopola, gm. Gorzków (uchwała Nr. 240).

Punkt 11.

Rozpoczyna się dyskusja nad poszczególnemi pozycjami dochodów. Pierwsze cztery tytuły przyjmuje Sejmik w uchwale № 241 powziętej jednomyślnie treści następującej:

„Sejmik Pow. zatwierdza preliminarz gospodarstwa rolnego, przewidujący dochód brutto 890.000 mk., dochód brutto z ogrodu przy przytułku w wysokości 278.500 mk., oraz preliminarz Oddziału handlowo-przemysłowego z dochodem brutto w sumie 14.400.000 mk. ogółem. Tyt. I Dochód z przedsiębiorstw wynosi 15.568.500 mk. (piętnaście miljonów pięćset sześćdziesiąt osiem tysięcy pięćset mk.).

Tyt. II **Zapomogi ze strony Państwa** t. j. 30% dotacja na konserwację dróg powiatowych wynosi 299.136 mk. (dwieście dziewięćdziesiąt dziewięć tys. sto trzydzieści sześć).

Tyt. III. **Opłaty** preliminuje się w wysokości 10.271.424 mk. (dziesięć miljonów dwieście siedemdziesiąt jeden tysięcy czterysta dwadzieścia cztery) i składa się z opłat kuracyjnych za leczenie w szpitalu w Krasnymstawie 7.192.000 mk. z opłat za utrzymanie dzieci w przytułku dla sierot 3.000.000 mk. i 20% składki od adjacentów na utrzymanie drogi Fajsławice—Trawniki t. j. 79.424 mk.

Tyt. IV **Dodatki do podatków państwowych** i łącznie z tem Dział C. **Sumy przejściowe** pobierane będą zgodnie z odnośnemi ustawami.

Przy tyt. V **Podatki samodzielne** zapada cały szereg następujących uchwał:

Powiatowy podatek od zwierząt domowych Sejmik jednomyślnie uchwala (Nr. 242) pobierać w następującej wysokości:

„Pow. Związek Komunalny w r. 1922 pobierać będzie podatek od zwierząt domowych w następującym wymiarze: 150 mk. od konia, 120 mk. od krowy, 100 mk. od świni i 50 mk. od owcy, kozy i cielęcia. W myśl powyższego czyni się stosowną zmianę w art. 1 Statutu pow. pod. od zwierząt domowych, (uchwalonego d. 21/V 1921 r. Nr. 178, a zatwierdzonego reskryptem Min. Spraw Wew. z dnia 17/XII 1921 r. Nr. S. Z. 2641)."

Następnie powzięto jednomyślną uchwałę Nr. 243 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala pobierać w r. 1922 podatek od uli pszczelnych według statutu z r. 1921 (uchwała z d. 21/V 1921 r. № 179)."

Wniosek Wydziału Powiatowego w przedmiocie pobierania podatku od wozów resorowych i rowerów w wysokości zeszłorocznej zmieniono w jednomyślnej uchwale Nr. 244 według następującego brzmienia:

„Sejmik Powiatowy uchwala pobierać w r. 1922 podatek komunalny od wozow resorowych i rowerów w następującym wymiarze: 5.000 mk., od wozów resorowych krytych, 1.000 mk. od wozów resorowych odkrytych i 100 mk. od roweru. W myśl powyższego czyni się stosowną zmianę w art. 1 statutu pow. pod. od wozów resorowych i rowerów, uchwalonego dnia 21/V 1921 r. Nr. 180, a zatwierdzonego reskryptem Min. Spraw Wew. z d. 17/XII 1921 Nr. S. Z. 2641."

Podatek od kart łowieckich rozszerzono w ten sposób, iż Sejmik pobierać będzie również opłatę od od kart na broń. Przyczem 15 głosami zapada uchwała Nr. 245 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala w r. 1922 pobierać powiatowy podatek od kart łowieckich i kart na broń w wysokości: 5.000 mk za kartę łowiecką, 2.000 mk. za kartę na broń i 500 mk. za kartę na broń krótką (rewolwer). Sposób pobierania tego podatku określi bliżej odnośny statut podatkowy, uchwalony przez Sejmik."

Żywsza dyskusja wywiązuje się przy podatku od eksploatacji lasów i stawów zarybionych. Stawiane są wnioski w przedmiocie znacznego podwyższenia stawek podatkowych. Wreszcie 17 głosami przechodzi uchwała Nr. 246, zmieniająca wniosek Wydziału (10.000 mk. od morgi lasu i 1.000 mk. od morgi stawu) treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala w r. 1922 pobierać podatek komunalny od poręb leśnych eksploatowanych w wysokości 25.000 mk. od morga i od stawów zarybionych w wysokości 3.000 mk. od morga. Sposób pobierania powyższego podatku określi bliżej odnośny statut podatkowy, uchwalony przez Sejmik".

Poczem przyjęto jednomyślnie uchwałę № 247. dotyczącą opodatkowania produkcji napojów wyskokowych, w brzmieniu następującem:

„Sejmik Pow. uchwala w r. 1922 pobierać podatek komunalny od piwa w wysokości 25% rządowej akcyzy od piwa i podatek od wyprodukowanego spirytusu w wysokości 10% rządowej akcyzy od litra stustopniowego spirytusu. Sposób pobierania powyższych podatków określą bliżej odnośne statuty podatkowe, uchwalone przez Sejmik. Podatku od spożycia spirytusu, wszelkiego rodzaju wyrobów wódczanych oraz wina uchwala się nie pobierać, pozostawiając gminie miejskiej możność wyzyskania korzystnego źródła dla siebie".

Podatek od ogierów i buhai nielicencjonowanych przyjęto jednomyślnie w uchwale № 248 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala pobierać w roku 1922 podatek powiatowy od ogierów nielicencjonowanych w wysokości 1.000 mk. od ogiera i od buhai nielicencjonowanych w wysokości 500 mk. od buhaja. Sposób pobierania tego podatku określi statut podatkowy, uchwalony przez Sejmik".

Wreszcie Sejmik w przedmiocie podatku od młynów, tartaków i garbarni powziął jednomyślnie uchwałę № 249 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala pobierać w roku 1922 podatek od młynów w następującym wymiarze: 4.000 mk. od złożenia od młynów większych, położonych w 3 wiorstwowym pasie od szosy, 3.000 mk. od młynów położonych dalej 3 wiorst od dróg szosowych, 2.000 mk. od złożenia od wszystkich wiatraków, 1.000 mk. od złożenia od młynów o mniejszej sile wodnej i od jagielników. Tartaki opłacają 5.000 mk. od gatra. Garbarnie niewyrabiające skór chromowych 5.000 mk., garbarnie wyrabiające chrom 25.000 mk. Sposób pobierania powyższych podatków określą statuty podatkowe, uchwalone przez Sejmik".

Omawiając tyt. VI **Dodatki do cen monopolu państwowego** Sejmik zgodził się z wnioskiem Wydziału, żeby nie pobierać podatku od węgla, jako konsumencyjnego i przynoszącego w naszym powiecie małe zyski. Pozostaje tylko dodatek do ceny monopolowej soli, jako przewidziany ustawowo. Tyt. VII **Grzywny** przewiduje się w wysokości 10.000 mk.

Przy sposobności projektu podatku szpitalnego Sejmik wypowiada się w uchwale № 250, przyjętej jednomyślnie:

„Sejmik Powiatowy uchwala podatku szpitalnego narazie do preliminarza budżetowego nie wstawiać i wzywa Wydział Powiatowy do opracowania szczegółowego projektu według którego podatek powyższy mógłby być pobierany oraz do przedstawienia tego projektu na następnem posiedzeniu Sejmiku".

Punkt 12.

Z kolei przystępuje Sejmik do obrad nad Działem B. Dochody nadzwyczajne. Na budowę drogi preliminuje się 30% dotacja państwowa, oraz uchwalona już 17/IX 1921 r. Nr. 197 składka po 10 Mk. od morgi. Ponadto na pokrycie nadzwyczajnych wydatków Sejmik powziął jednomyślną uchwałę Nr. 251 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy na pokrycie wydatków nadzwyczajnych, jakto budowa 4 kilometrów drogi Krasnystaw—Żółkiewka i budowa gmachu głównego

szkoły rolniczej uchwala specjalny podatek gruntowy w wysokości następującej: 150 Mk. od morga ziemi I. klasy, 140 Mk. od morga ziemi II. klasy, 130 Mk. od morga ziemi III. klasy, 120 Mk. od morga IV. kl. i 90 Mk. od morga ziemi V. klasy. Sposób poboru określi odnośny statut podatkowy, uchwalony przez Sejmik".

Równocześnie Sejmik uchwala na budowę drogi zaciągnięcie od Państwa pożyczki według uchwały Nr. 252, powziętej jednomyślnie, treści następującej:

„Na budowę drogi Krasnystaw—Żółkiewka Sejmik Krasnostawski uchwala zaciągnięcie od Państwa pożyczki zwrotnej w wysokości 22 miljonów marek. Sejmik zobowiązuje się spłacić pożyczkę i gwarantuje spłacenie jej całym swoim tak nieruchomym, jak i ruchomym majątkiem, oraz wszystkimi dochodami komunalnymi".

Punkt 13.

Uzupełniając uchwały swoje w przedmiocie poboru podatków samodzielnych, Sejmik uchwala następujące statuty podatkowe:

W uchwale Nr. 253, powziętej jednomyślnie, uchwalono następujący:

„Statut powiatowego podatku od kart łowieckich i kart na broń. Art. 1. Wszyscy wykupujący karty łowieckie, lub karty na broń wpłacają na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego podatek powiatowy w następującym wymiaze: 5.000 mk. od karty łowieckiej, 2.000 mk. od karty na broń i 500 mk. od karty na broń krótką (rewolwer). Broń używana do celów służbowych przez funkcjonarjuszów państwowych i komunalnych oraz straż leśną zwolniona jest od podatku. Art. 2. Powyższy podatek będzie pobierany jednocześnie z opłatą za karty łowieckie i karty na broń na rzecz Państwa i wpłacany do kasy Sejmiku. Art. 3. Statut niniejszy po zatwierdzeniu go przez władze nadzorcze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia."

W uchwale Nr. 254, powziętej jednomyślnie, uchwalono następujący:

„Statut powiatowego podatku od poręb leśnych eksploatowanych i stawów zarybionych. Art. 1. Przedmiotem opodatkowania są poręby leśne eksploatowane i stawy zarybione, znajdujące się w powiecie Krasnostawskim. Art. 2. Podatek pobierany będzie w wysokości: 25.000 mk. od każdej morgi poręby leśnej, wyeksploatowanej w roku poprzedzającym okres budżetowy i 3.000 mk. od każdej morgi stawu zarybionego w gospodarstwach rybnych, zajmujących przestrzeń powyżej jednej morgi. Art. 3. Do uiszczenia podatku obowiązany jest właściciel wzgl. dzierżawca lub przedsiębiorca eksploatający porębę na swój rachunek oraz właściciel wzgl. dzierżawca stawów, o ile znajdują się one w jego użytkowaniu. Art. 4. Celem wymiaru podatku Urzędy gminne (Magistrat) na podstawie deklaracji, składanych przez właścicieli, dzierżawców lub przedsiębiorców eksploatujących poręby leśne lub stawy zarybione, sporządzają wykazy osób obowiązanych do płacenia podatku oraz wykazu liczby morgów poręb leśnych ew. stawów i przesyłają je w dwóch egzemplarzach Wydziałowi Powiatowemu, który uskutecznia wymiar podatku i wysyła nakazy płatnicze.

UWAGA. Za podanie niezgodne z prawdą dat właściciel, dzierżawca lub przedsiębiorca podlega odpowiedzialności sądowej z art. 138 K. K.

Art. 5. W ciągu dwuch tygodni od daty otrzymania wezwania płatniczego płatnik ma prawo odwołania się do Wydz. Pow. Reklamacja nie wstrzymuje uiszczenia podatku w terminie. Art. 6. Podatek winien być wpłacony do Kasy Komunalnej w terminie, oznaczonym przez Wydz. Pow. w wezwaniu płatniczem. W razie niewpłacenia podatku w przepisanym terminie należnośc będzie ściągnięta przymusowo z doliczeniem 1% miesięcznie od zaległej sumy. Koszty egzekucji obciążają płatnika. Art. 7. Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia po zatwierdzeniu go przez władzę nadzorczą.

W sprawie podatku od młynów zapada jednomyślna uchwała Nr. 255 treści następującej:

Art. 1. Na zasadzie art. 8 Dekretu w przedmiocie skarbowości Powiatowych Związków Komunalnych z dnia 7/II-1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 151) Sejmik powiatu Krasnostawskiego uchwala następujący statut o pobieraniu podatku od młynów.

Art. 2. Przedmiotem opodatkowania są młyny wodne wiatraki i młyny motorowe znajdujące się w powiecie Krasnostawskim.

Art. 3. Podatek będzie pobierany w wysokości:

a) 4000 marek do złożenia od młynów rzecznych i parowych o większej i stałej sile, położonych w 3-ch wiorstowym pasie od szosy;

b) 3000 marek od złożenia od młynów motorowych parowych, rzecznych i stawowych, posiadających gospodarskie mielenie i położonych dalej 3 wiorst od dróg szosowych;

c) 2000 marek od złożenia od wszystkich wiatraków;

d) 1000 marek od złożenia od młynów strumykowych o małej sile wodnej, produkcyjność których jest niestała;

Żubrowniki jako złożenia pomocnicze nie podlegają opłacie podatku. Jagielniki opłacają podatek po 1000 marek.

Art. 4. Do uiszczenia podatku obowiązany jest właściciel młyna lub dzierżawca, o ile młyn znajduje się w jego użytkowaniu

Art. 5. Celem wymiaru podatku Urzędy Gminne (Magistrat) na podstawie deklaracji składanych przez właścicieli lub dzierżawców młynów, sporządzają wykazy obowiązanych do płacenia podatku oraz wykazy młynów przez nie posiadanych z wyszczególnieniem liczby złożeń i przesyłają je w dwuch egzemplarzach Wydziałowi Powiatowemu.

Wymiar podatku uskutecznia Przewodniczący Wydziału Powiatowego wysyłając każdemu płatnikowi imienne wezwanie płatnicze.

UWAGA: Za podanie niezgodne z prawdą ilości złożeń w młynie, właściciel lub dzierżawca podlegają odpowiedzialności sądowej z art. 138 K. K.

Art. 6. W ciągu dwuch tygodni od daty otrzymania wezwania płatniczego, płatnik ma prawo odwołania się do Wydziału Powiatowego.

Reklamacja nie wstrzymuje uiszczenia podatku w terminie.

Art. 7. Podatek winien być wpłacony do Kasy Komunalnej w terminie oznaczonym przez Wydział Powiatowy w wezwaniu płatniczem. W razie nie zapłacenia podatku w przepisanym terminie, należność będzie ściągnięta przymusowo z doliczeniem 1% miesięcznie od zaległej sumy. Koszty egzekucji obciążają płatnika.

Art. 8. Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia po zatwierdzeniu go przez władzę nadzorczą i obowiązuje do końca 1922 r.

W uchwale Nr. 256, powziętej jednomyślnie, uchwalono następujący:

„Statut powiatowego podatku od ogierów i buhai nielicencjonowanych. Art. 1 Wszyscy posiadacze ogierów i buhai nielicencjonowanych w wieku powyżej 2½ roku, używający ich do celów rozpłodowych wpłacają na rzecz Pow. Zw. Komunalnego roczny podatek w następującej wysokości: od ogiera 1000 Mk., od buhaja 500 Mk. Art. 2, 3, 4, 5 i 6 treści analogicznej z uchwałą Nr. 77 z d. 24 stycznia 1920 r. Art. 7 Statut niniejszy po zatwierdzeniu go przez władzę nadzorczą wchodzi w życie z dniem ogłoszenia".

W uchwale Nr. 257, powziętej jednomyślnie, uchwalono następujący:

„Statut powiatowego podatku od tartaków i garbarni. Art. 1. Wszyscy właściciele wzgl. dzierżawcy tartaków i garbarni opłacają na rzecz Powiatowego Zw. Kom. roczny podatek w wysokości następującej: 5.000 mk. od gatra w tartaku, 5.000 mk. od garbarni niewyrabiającej skór chromowych i 25.000 mk. od garbarni, wyrabiającej skóry chromowe. Art. 2, 3, 4, 5, 6 i 7 w brzmieniu uchwały Nr. 256."

W uchale Nr. 258, powziętej jednomyślnie, uchwalono następujący:

„Statut podatku od piwa na rzecz Związku Komunalnego pow. Krasnostawskiego.

Art. 1. Od wszelkiego piwa wywarzonego w powiecie Krasnostawskim pobierany będzie na rzecz pow. zw. kom. podatek w wysokości 25% każdorazowej rządowej akcyzy od piwa.

Art. 2. Pobór podatku komunalnego odbywa się na podstawie ksiąg, zwłaszcza składowych, oraz dokumentów i wyciągów przyczem administracja browaru winna w ciągu pięciu pierwszych dni każdego miesiąca przedstawić Wydziałowi Powiatowemu ścisły wykaz wywarzonego w poprzednim miesiącu piwa oraz podać wysokość nałożonej akcyzy rządowej.

Art. 3. Podatek komunalny wpłacony będzie bezpośrednio przez administrację browaru do Kasy Pow. Zw. Kom. nie później niż 14-go dnia po doręczeniu nakazu płatniczego.

Podatek nieuiszczony w tym terminie, będzie ściągnięty w drodze postępowania egzekucyjno-administracyjnego z doliczeniem 5% tytułem zwłoki za każdy miesiąc oraz kosztów egzekucyjnych.

Art. 4. Wydział powiatowy prowadzi kontrolę przez swoich funkcjonarjuszów czy od wszystkiego wywarzonego piwa uiszczony został właściwy i całkowity podatek komunalny."

Azt. 5. Wykroczenia przeciwko niniejszemu statutowi podlegają karze na zasadzie art. 138 Kod. Kar.

Art. 6. Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Wydział Powiatowy.

Art. 7. Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w drodze właściwej przez Wydział Powiatowy po zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

W uchwale № 259, powziętej jednomyślnie uchwalono następujący:

Statut powiatowego podatku od produkcji spirytusu i wyrobów wódczanych na rzecz Związku Komunalnego powiatu Krasnostawskiego.

Art. 1. Przedsiębiorstwa produkujące w pow. Krasnostawskim spirytus i wszelkiego rodzaju wyroby wódczane obowiązane są do uiszczenia podatku na rzecz związku komunalnego pow. Krasnostawskiego w wysokości 10% pobieranych przez Rząd opłat akcyzowych, to jest w obecnej chwili mk 200 od jednego litra stustopniowego alkoholu, zawartego w spirytusie i wyrobach wódczanych.

Uwaga: I. Nie podlegają opłacie spirytus denaturowany i spirytus przeznaczony na cele lecznicze, doświadczalne i przemysłowe, zwolniony w całości lub częściowo od rządowej akcyzy.

Uwaga: II. Stopa podatkowa może być zmieniona przez Wydział Powiatowy w zależności od zmiany wymiaru akcyzy rządowej, lecz zmiana ta wymaga każdorazowo zatwierdzenia przez władzę nadzorczą.

Art 2. Do uiszczenia podatku komunal. obowiązane są:
1. przedsiębiorstwa produkujące spirytus i wszelkiego rodzaju wyroby wódczane.
2. likiernie i t. p. przedsiębiorstwa wytwarzające wszelkiego rodzaju wyroby wódczane.

Art. 3. Podatek uiszcza się w Kasie Związku komunalnego, przy odpowiednim nakazie płatniczym. Podatek nie uiszczony w ciągu tygodnia od dnia doręczenia nakazu płatniczego będzie ściągnięty w drodze postępowania egzekucyjno-administracyjnego z doliczeniem 5% odsetek zwłoki za każdy miesiąc oraz kosztów egzekucyjnych.

Art. 4 Wydział Powiatowy prowadzi kontrolę przez swoich funkcjonarjuszów czy od wszystkich wyprodukowanych w pow. Krasnostawskim napojów alkoholwych uiszczony został właściwy i całkowity podatek komunalny.

Art. 5. Pobór wymienionego podatku na rzecz Pow. Zw. Komunalnego rozpocznie się od pocoru za spirytus i wyroby wódczane, wyprodukowane podczas kampanji zimowej 1921/22 r. Podatek ten pobierać będzie można narazie do dnia 1 września 1923 r. t. j. do czasu, na który zawieszono rządowy monopol spirytusowy.

Art. 6 Wykroczenie przeciwko niniejszemu Statutowi podlegają karze na zasadzie art. 138 Kod. Karn.

Art. 7. Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Wydział Powiatowy po porozumieniu z Urzędem Skarbowym Akcyz.

Art. 8. Statut niniejszy obowiązuje z dniem ogłoszenia go w drodze wcściwej przez Wydział Powiatowy po zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

W uchwale № 260, przyjętej jedomyślnie ,uchwalono następujący statut:

Specjalnej składki gruntowej na r. 1922.

Art. 1. Wszyscy właściciele gruntów w powiecie płacą na rzecz Pow. Zw. Komunalnego składkę w wysokości następującej:

150 mk. od gruntów I klasy.
140 „ „ „ II „
130 „ „ „ III „
120 „ „ „ IV „
90 „ „ „ V „

Art. 2. Wymiar podatku uskutecznia Wydział Powiatowy na podstawie dotyczących dat co do klasyfikacji gruntów, znajdujących się w Urzędzie Skarbowym w Krasnymstawie. Po uskutecznieniu wymiaru Wydział rozsyła nakazy płatnicze.

Art. 3. W terminie dwutygodniowym od chwili otrzymania nakazu płatniczego, służy płatnikowi prawo odwołania się do Wydziału Powiatowego z reklamacją, przyczem reklamacja nie wstrzymuje egzekucji podatku. Decyzja Wydziału Powiatowego jest ostateczną.

Art. 4. Podatek w każdej gminie ściągany jest przez wójta gminy, w mieście przez Magistrat. Ściągnięte sumy wpłacone być mają do Kasy Powiatowej na rachunek Sejmiku w terminie przez Wydział Powiatowy wyznaczonym.

Art. 5. Zaleganie z wpłacaniem podatku, pociągnie za sobą ściąganie dodatkowej opłaty za zwłoki w wysokości 1% od sumy podatkowej miesięcznie. Każdy rozpoczęty miesiąc zwłoki będzie liczony za cały. Jeżeli podatek zostanie ściągnięty w drodze przymusowej będą doliczone koszty tytułem zwrotu wydatków związanych z egzekucją.

Art. 6. Statut niniejszy po zatwierdzeniu go przez władzę Nadzorczą wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

Punkt 14.

Następnie na wniosek Wydziału Powiatowego Sejmik powziął jednomyślnie uchwałę 261 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy uchwala zawiesić na r. 1922 pobór podatku samodzielnego od przyrostu wartości własności nieruchomej."

Punkt 15.

Przewodniczący przedstawia stan kwestji wydzierżawienia ziemi „za Wieprzem." Ponieważ Magistrat zaproponował zmiany w sposobie podziału ziemi' różniące się od zasad przewidzianych w uchwale z dn. 17 września r. u. przeto Wydział postanowił sprawę jeszcze raz poddać Sejmikowi pod obrady.

Po dyskusji Sejmik Powiatowy w uchwale Nr. 262, powziętej jednomyślnie, zadecydował:

„Sejmik Powiatowy wzywa Wydział, aby raz jeszcze zaproponował Magistratowi uskutecznienie rozdziału ziemi „za Wieprzem" na podstawie uchwały z d. 17 września r. u. Nr. 189, z uwzględnieniem wyrugowanych z popówki. W razie nieuskutecznienia rozdziału przez Magistrat w oznaczonym terminie, podziału dokona Wydział Powiatowy."

Punkt 16.

W sprawie wyboru do komisji szacunkowej zapada jednomyślna uchwała Nr. 263 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy do komisji szacunkowej podatku dochodowego obiera pp. Kazimierza Plewińskiego, Wawrzyńca Antygę i Piotra Berdeckiego, na zastępców: pp. Jerzego Koszarskiego, Pawła Kamienieckiego i Łukasza Bazyłkę."

Punkt 17.

W sprawie wyborów do Komisji Obywatelskiej dla daniny państwowej zapada jednomyślna uchwała Nr. 264 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy do Komisji obywatelskiej dla daniny państwowej obiera pp. Edwarda Kałużyńskiego, Stanisława Grodzkiego, Marka Małysza, Wojciecha Szczepanika, Józefa Wojtala i Stanisława Bazylkę, na zastępców: pp. Adama Ubysza, Juljana Florkowskiego, Kazimierza Brudzińskiego, Jana Borysa, Jana Antoszewskiego i Józefa Majewskiego."

Punkt 18.

W sprawie wyborów do Rady Ubezpieczeniowej Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych Sejmik jednomyślnie w uchwale Nr. 265 zatwierdza bez zmian wybór Wydziału z d. 19/XI 1921 r. Do Komisji wchodzą pp. Flaszyński, Hendigery i Kołodziejek.

Równocześnie wywiązuje się dyskusja w przedmiocie rozszerzenia przymusu ubezpieczeniowego i zapada uchwała Nr. 266 treści następującej:

„Sejmik Powiatowy po myśli art. 4 ustawy z d. 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyr. Ubezp. Wzajemnych (Dz. Ust. Nr. 64 poz. 395) uchwala rozciągnąć przymus ubezpieczeniowy w powiecie Krasnostawskim na ruchomości rolne od ognia, plony od gradobicia oraz żywy inwentarz od pomoru."

Punkt 19.

W sprawie wyboru kandydata i zastępcy do Państwow i Rady Kolejowej Sejmik w uchwale Nr. 267 zatwierdza wybór Wydziału Pow., a mianowicie na kandydata p. Jana Chomicza z Sejmiku Lubelskiego, na zastępcę p. Juljana Szymborskiego z Sejmiku Sokołowskiego.

Punkt 20.

W uchwale Nr. 268 Sejmik jednomyślnie zatwierdza uchwałę Wydziału Powiatowego z d. 28/XII 1921 r. w sprawie podwyższenia opłat za zużywanie podwód do wysokości 50 mk. za każdy przejechany kilometr. Za postój dłuższy ponad 2 godziny po 100 mk. za każdą godzinę.

Punkt 21.

Na wniosek Przewodniczącego uchwalono jednomyślnie (Nr. 269) wysłać następującą depeszę na ręce p. Marszałka Sejmu Wileńskiego: „Sejmik Krasnostawski z radością wita otwarcie Sejmu Wileńskiego i przesyła życzenia jaknajprędszego złączenia na wieczne czasy ziemi Wileńskiej z Rzeczpospolitą Polską".

Następnie delegat Palonka zgłasza następujące interpelacje: 1) Co znaczą ogłoszone przez Starostwo ceny wytyczne na artykuły pierwszej potrzeby i 2) Czy wiadomem jest p. Przewodniczącemu, że Policja Państwowa używana jest w lasach Ordynackich do pomocy służbie leśnej. Na co Przewodniczący udziela następujących wyjaśnień:

„Zasadniczo stosowanie obecnie cen wytycznych przy wprowadzeniu wolnego handlu artykułami pierwszej potrzeby nie da się pogodzić z tendencją wolnego handlu. Posługiwanie się jednak cenami wytycznemi nie było wówczas pożądanem, gdyby jednostki fachowe, kupcy, byli tak dalece uspołecznieni, aby trzymać się bezwzględnie cen życiowo uzasadnionych i opartych na umiarkowanej kalkulacji.

Z uwagi na te okoliczności, które w praktyce spotyka się na porządku dziennym, Ministerstwo Spraw Wewn. za pośrednictwem Urzędów Wojewódzkich nałożyło na poszczególne Starostwa obowiązek czuwania nad cenami art. p. p. W tym celu powołane zostały przy Starostwach komisje do badania cen i zysków, które mają regulować ceny wytyczne, uzależnione od ścisłej kalkulacji pozwalającej z jednej strony na umiarkowany zarobek, a z drugiej strony broniącej konsumenta przed wyzyskiem.

Przytoczone zaś fakta o policji są znane Starostwu i w kilku wypadkach zauważono podobne niewłaściwości, na które w odpowiedni sposób zareagowano.

W końcu Przewodniczący z uwagi na to, iż wkrótce ma opuścić powiat tutejszy, żegna w dłuższem przemówieniu członków Sejmiku. Podkreśla dotychczasowe wysiłki w pracy nad założeniem podwalin pod tut. samorząd powiatowy, osiągnięte wskutek zrozumienia potrzeb powiatu przez jego reprezentację. Obecnie, kiedy prace Sejmiku wyszły ze stadjum przygotowań i zakreśliły sobie szerszy plan działania, sądzi, iż Sejmik w dalszym ciągu będzie je wytrwale realizował, a nowy Przewodniczący znajdzie odrazu zaufanie, umożliwiające zgodną i celową współpracę.

Członek Wydziału Fleszyński w imieniu Sejmiku składa podziękowanie Przewodniczącemu za owocną działalność, której niewątpliwą zasługą jest obecny stan prac samorządowych. Wyraża przekonanie, iż przeniesienie byłoby z wielką szkodą dla rozpoczętych zamierzeń Sejmiku.

Poczem Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. 6 m. 35 wieczorem.

Przewodniczący *Dr. Wielanowski w. r.*
Sekretarz *Olesiuk w. r.*

Na depeszę wysłaną do p. Marszałka Sejmu Wileńskiego otrzymał Sejmik Powiatowy następującą odpowiedź:

„Za życzenia w imieniu Sejmu Wileńskiego dziękuję. Lud nasz w łączności z Rzeczpospolitą widzi swoją przyszłość. A. Łokucijewski, marszałek Sejmu Wileńskiego.

Redaktor: Jan Olesiuk **Drukarnia Sejmikowa w Krasnymstawie.**

Krasny Staw, dnia 1 marca 1922 r.

Do N-ru 5-go (23) Ziemi Krasnostawskiej:

DODATEK OŚWIATOWY

redagowany przez Radę Szkolną Powiatową.

Samorząd gminny a szkolnictwo.

Już w numerze poprzednim, w artykule p. t. „O opał dla szkół" stwierdziliśmy, że wskutek niedbalstwa czynników samorządowych w wykonywaniu swych obowiązków względem szkół, szkoły te ponoszą wielkie straty. Niedbalstwa tego chyba dowodzić nie potrzeba, świadczą o niem już same okólniki Województwa i Ministerstwa, które na fakt ten zwracają uwagę, przedewszystkiem zaś to, że tak Województwo jak Ministerstwo po kilkakroć razy musiały pouczać czynniki samorządowe o ich *obowiązkach*. Wina w tem zapewne i organów samorządowych kontrolujących, które za mało może interesują się szkolnictwem pod tym właśnie względem i nie dość nacisku wywierają na niższe jednostki.

Jeżeli chodzi o nasz powiat, to wskutek takiego niadbalstwa ze strony Urzędów Gminnych i sołtysów kilkadziesiąt szkół w tym roku musiało na krótszy lub dłuższy okres czasu przerwać swe czynności z powodu braku opału. Są to stosunki, które słusznie budzą rozgoryczenie wśród ludności. Ludność jednak winę ich upatruje nie tam, gdzie ona jest istotnie, lecz we władzach szkolnych, które są naprawdę często bezsilne wobec obojętności, na jakie natrafiają wśród odpowiednich czynników. Znamy wypadki, gdzie szkoła musiała zawiesić czynności z tego tylko powodu, że sołtys włożył do kieszeni kwit na drzewo opałowe i nosił go dwa tygodnie zamiast zająć się zwózką drzewa. Są jeszcze i gorsze wypadki, gdzie nauczyciel czy nauczycielka upominająca się o to, co się szkole prawnie należy, zostaje przez sołtysa czy jakiego innego wiejsk. dygnitarza zwymyślana, często nawet wobec dzieci. Ale o tem nikt nie mówi i szkoły i nauczyciela nikt nie weźmie w obronę. Za to nie opuszcza się żadnej sposobności, by jednej i drugiego nie zrównać niemal z błotem. Zainteresowanie zaś to szkolnictwem i nauczycielstwem jest najsilniejsze wtedy, gdy trzeba uchwalać kredyty.

Trudno, ludzie niechętnie płacą, a ponieważ tu chodzi o szkołę, więc wstydząc się wprost przyznać do tego, szukają różnych istniejących lub nieistniejących braków i niedomagań i wyzyskują je przeciwko szkole i nauczycielstwu. A niedomagania te są i inaczej nawet być nie może. Przyczyny ich są rozliczne, jedne tkwią w samej organizacji szkolnictwa, inne w braku odpowiednich sił nauczycielskich, inne znowu w braku lokali i t. p. Najważniejsze jednak mają swe źródło w *braku uświadomienia wśród ludności wiejskiej i jej reprezentantów w Radach Gminnych*. To też nic dziwnego, że organy samorządu gminnego lekceważą sobie wprost potrzeby szkolnictwa, o czem świadczy nieregularne wypłacanie pieniędzy na wydatki szkolne, niewykonywanie obowiązku opałowego i t. d., co się fatalnie odbija na normalnym toku pracy w szkołach.

Częste są także narzekania na Dozory Szkolne. Pewnie, do doskonałości im jeszcze daleko. Ale czyja w tem wina, jeżeli który Dozór nie dość jest sprężysty, niedość zainteresowania okazuje sprawami szkolnemi? Czy przypadkiem także i nie samorządu gminnego? Wszak on ma swoich przedstawicieli w Dozorze i przez nich mógłby na polu szkolnictwa bardzo wiele zdziałać, gdyby do tego już dorósł. Niestety w większości wypadków przedstawiciele ci są najmniej czynnymi członkami Dozorów, najmniej okazują zainteresowania. Z drugiej strony jednak samorząd gminny rości sobie pretensje do kontrolowania Dozorów. Nie mamy w zasadzie nic przeciwko temu, kontrola publiczna jest zawsze pożądana i samorząd gminny faktycznie może i powinien ją wykonywać przez swych delegatów. Musi ona jednak mieć pewne granice. Szkoły nie można porównać z żadną gałęzią administracji gminnej, jest ona organizmem tak czułym i delikatnym, że potrzebuje badzo troskliwej i przedewszystkiem *odpowiedniej* opieki. Takiej opieki nie może dać jej dziś jeszcze samorząd gminny, to też szkolnictwo musi być *wyodrębnione* z całokształtu gospodarki gminnej.

Nie znaczy to jednak, jak powiedzieliśmy już, by gmina nie miała prawa w sprawach szkolnych zabierać głosu. Przeciwnie, zainteresowanie się gminy szkolnictwem jest ze wszech miar pożądane, a jej współdziałanie wprost konieczne. Zainteresowanie to jednak winno być trwałe, nietylko pod koniec roku, kiedy to się myśli o redukcji budżetu, współdziałanie zaś nacechowane poczuciem obowiązku i wielką życzliwością dla sprawy. Dojść do tego będzie można dopiero wtedy, jeżeli do Rad Gminnych będą powoływani naprawdę „wybrani", a „wybrany" z pośród nich zostanie obdarzony zaszczytnym mandatem delegata do Dozoru Szkolnego. Niedość jednak wybrać delegata, trzeba od niego żądać, by pracował i by z pracy swej i z tego, co w Dozorze się dzieje, regularnie na posiedzeniach Rady Gminnej zdawał sprawę, informując ją o brakach i potrzebach szkół. Rada Gminna będzie mogła wtedy wypowiedzieć się w niejednej sprawie, a jej rzecznikiem w Dozorze Szkolnym będzie delegat... Wtedy uniknie się niejednego zaniedbania ze strony Samorządu Gminnego, które tak ostro muszą mu dziś wytykać p. Wojewoda i Ministerstwo, i zniknie niejedno nieporozumienie, którei ofiarą pada dziś szkoła i nauczyciel.

Do tego powinny dążyć wszystkie czynniki państwowe i samorządowe, te drugie zaś przedewszystkiem, bo one tu najwięcej mogą zdziałać. Tylko trochę dobrej woli, a mniej uprzedzenia.

Twórczość plastyczna na szkolnej ławie.

Powszechnie wiadomo, jak niski obecnie panuje poziom nauki rysunków w naszych szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych i powszechnych. Zjawisko bezwzględnie bardzo smutne może być niestety wytłumaczone wyłącznie niedocenianiem przez społeczeństwo nasze kultury estetycznej. Liczni nasi współobywatele, w zachłannej dążności do pozyskiwania wszystkiego, co użyteczne, są obojętni na po-

trzeby sztuki i nie rozumieją wprost materjalnych korzyści, jakie mogliby niezawodnie osiągnąć nie odgradzając się od niej murem chińskim... Aktualne wciąż jest powiedzenie Norwida, niedocenionego w swoim czasie artysty, który tworzył w połowie ubiegłego wieku, że niejeden Polak często zapomina, że użyteczne nigdy nie jest samo... Jednym z czynników, które mogą wpłynąć na wykształcenie estetyczne szerokich warstw naszego społeczeństwa, jest niezaprzeczenie przedmiot nauki rysunków we właściwą ujęty formę,

Forma ta może być nader rozmaita i uzależniona raczej od indywidualności nauczyciela niż od typu danej szkoły, czy jej programu. Ten sam rysunek, jako przedmiot w kilku szkołach jednakich, n. p. handlowych lub zawodowych, może się różnić indywidualnie zarówno co do treści, jak i formy, a zawsze odzwierciedlać może kulturę artystyczną wykładającego. Stąd też wypływa niezaprzeczona prawda, że nauczycielstwo odpowiednio uświadomione, właściwie wykształcone i chętne do pracy kulturalnej, a to ostatnie jest ogólnie znaną cechą naszych sfer nauczycielskich, bezwątpienia bardzo wiele w tej sprawie zdziałać może i w krótkim czasie wpłynąć na rozbudzenie poczucia piękna w duszach, które naucza i którym w oświacie przewodniczy.

Zostać wzorowym nauczycielem rysunków w typie nowoczesnym, najbardziej oddalonym od „rutynowanego manekina" który „z powodzeniem" jeszcze opiera swą naukę na przerysowywaniu „pięknych" wzorków przez zniechęconych do nauki uczniów, nie jest rzeczą łatwą, a zadania nauczyciela rysunków w każdej szkole są liczne i rozmaite. Nie omówimy w przygodnym artykule tych zadań wyczerpująco, ani nie wskażemy wszystkich dróg, które mogą chętnych zaprowadzić do celu. Poruszymy kilka myśli w nadziei, że wpłyną na chwilowe bodaj i niezupełne zainteresowanie się ważną, sądzimy, sprawą.

Nauczyciel rysunków w swej pracy pedagogicznej, między innemi może oprzeć się na artyźmie sztuki ludowej i odczuwając, a rozumiejąc zdolności artystyczne wszystkich uczniów, powinien *zachęcać*, pobudzać i *rozmiłowywać* w pracy artystycznej, która ujawni się przedewszystkiem w formie prymitywów, jakby istotnych i szczerych motywów — rzeczy bezwzględnie najbardziej oryginalnych.

Prace tego typu można wyłowić, że się tak wyrazimy, od najmniej zdolnego pozornie do rysunku dziecka. Są to rzeczy o dużej częstokroć wartości artystycznej i znaczeniu pedagogicznem, jako pobudzające autora i jego kolegów do śmiałego, oryginalnego i żywiołowego wypowiadania się w plastyce, które można rozwijać narówni z wyrażaniem się ucznia w słowie.

By uprzytomnić należycie wartość wielką prac uczniów w typie wyżej wspomnianym, należy docenić sztukę ludową, która w swej treści odznacza się wybitną cechą nierozerwalnej łączności formy z treścią, co wynika głównie z natury artystycznego wykonywania przedmiotów codziennego użytku, a następnie — przedmiotów zbytku i obrazów oraz prac plastycznych artystów. Nieudolne pozornie prymitywy uczniów przypominają niezmiernie oryginalne prymitywy ludowe i zachowują niemal wszystkie ich wartości plastyczne, a niekiedy subtelnem ujęciem i brawurą, górują interpretacją nad ludowemi pracami.

Łączność nierozerwalna formy z treścią w rysunkach lub malarskich pracach uczniów nie jest bez znaczenia tak pod względem symbolicznym, jak istotnym. Z jednej strony wpływa na pokochanie typu „dobrego" o „pięknej formie," jako zjawiska realnego, obdarzonego życiem, z drugiej zaś w martwej naturze usiłuje rozniecić poczucie harmonji, lub dysharmonji w całości zakomponowanej, lub jakiejkolwiek formie złożonej.

Zadaniem nauczyciela rysunków jest więc, między innemi, rozbudzić drzemiące w duszy dziecka poczucie piękna — *piękna, które w duszy dziecka istotnie drzemie* a ujawnić się może niejednokrotnie bardzo bogato i stworzyć idealny świat, pożądany dla młodej, wrażliwej duszy. Dziecko „nieuczone," jak wykazują często przykłady w ostatnich obserwowane czasach, tworzy cudownie piękne plastyczne prace, najczęściej barwne w ornamencie i kompozycji figuralnej. Dziecko odczuwa zarówno formę i światłocień, jak kolor w najsubtelniejszym nieraz pojęciu — stąd rwie się niezmiernie do farb, których technikę pokonywa zazwyczaj chętnie i łatwo.

Nasuwa się pytanie, czy praca plastyczna dziecka jest oryginalna, a jeżeli nie, to od jakich jest wzorów zależna. Naszym zdaniem dziecko w duszy swej artystycznej przechowuje tradycje nieraz kilku pokoleń, które śmiało, choć w sposób niewykształcony wyrażały się w plastyce oryginalnie, zostawiając nam cenne pomniki w okresach sztuki ludowej XVIII-ego i początkach XIX-ego stulecia.

Jakże często odczuć można, że dany autor prymitywu uczniowskiego jest niezaprzeczenie potomkiem ludowego twórcy malowideł, drzeworytów lub kołtryn...

Dlatego też prace rysunkowe i malarskie uczniów, pochodzących zwłaszcza z szerokich sfer ludowych, są nietylko bardzo ciekawe i cenne z punktu widzenia etnograficznego, ale mogą wpłynąć na zainteresowanie się społeczeństwa twórczością ludową, jeśli nie na odrodzenie całkowite tej pięknej dziedziny kulturalnej. *Jest rzeczą wskazaną zorganizować w Polsce wśród nauczycielstwa, zwłaszcza powszechnego wielką wyprawę po motywy ludowe, po pierwiastki rodzimej twórczości plastycznej,* której okazy w postaci prac artystycznych uczniów obficie i nader łatwo możnaby zdobyć. Należy wierzyć, że wyprawa taka opłaciłaby się sowicie, że odtąd niejeden przedmiot polski na rynku międzynarodowym zyskałby niezawodnie na wartości dzięki swej nowej formie oryginalnej, pięknej i swojskiej.

J. Świeży.

Z powiatu.

Fajsławice.

Konferencje rodzicielskie w sprawie przymusu szkolnego. Na posiedzeniu Dozoru w dn. 1/II w obecności nauczycielstwa i Opiek Szkolnych postanowiono w czasie między 6 a 15-tym lutego odbyć we wszystkich szkołach tutejszej gminy konferencje rodzicielskie w celu omówienia sprawy przymusu szkolnego.

Myśl urządzenia takich konferencyi, która wyszła od nauczycielstwa, zasługuje na uznanie, przyczyni się bowiem do uświadomienia ludności, na czem powinno nam przedewszystkiem zależeć. Sądzimy, że konferencje te odbędą się w całym powiecie.

Izbica.

Pomoc dla biednej dziatwy szkolnej. Wskutek odezwy R. S. P. wioskowe Komitety Pomocy Biednym zajęły się akcją przyjścia z pomocą biednej dziatwie szkolnej. Przykład godny naśladowania!

Gorzków.

Głos nauczycielstwa w sprawie nieuwzględnienia potrzeb szkolnictwa przez Zebranie Gminne. Nauczycielstwo gminy gorzkowskiej zebrane na konferencji gminnej postanowiło zwrócić się do R. S. P. z prośbą o wstawienie z urzędu do budżetu gminnego kwot nieuchwalonych przez Zebranie Gminne. Dotyczy to pozycyj na sprzęty szkolne, pomoce naukowe, czasopisma dla nauczycieli, wydatki kancelaryjne Dozoru i rąbanie oraz zwózkę drzewa.

Zebranie Gminne odrzucając te kwoty lub obcinając je dało już po raz wtóry dowód wielkiej niedojrzałości. Widocznie oświata mieszkańcom gminy gorzkowskiej jest zupełnie obojętna. Gmina gorzkowska już raz sromotnie przegrała rekurs do Województwa, ale to jej widocznie jeszcze nie nauczyło. Rozumie się, że R. S. P. uczyni to, co do niej należy i kwoty te wstawi z urzędu.

Przegląd wydawnictw z zakresu dydaktyki i pedagogji.

(Dokończenie).

Najwięcej miejsca poświęca autor wypracowaniom piśmiennym. W „Uwadze wstępnej" kładzie nacisk *na samodzielność w wypracowaniach piśmiennych*, której dziecko nie może w sobie rozbudzić przez streszczanie przeczytanych urywków, lecz przez odtwarzanie własnych postrzeżeń, obserwacyj, doświadczeń i przeżyć. Zgadza się to z ideą t. zw. szkoły pracy, której zadaniem jest rozwijanie wrodzonego dziecku popędu twórczego. Drugiem jej zadaniem powinno być tępienie właściwego człowiekowi automatyzmu psychicznego, polegającego na niechęci do wysiłku, związanego z podejmowaniem nowych myśli, przy równoczesnym powrocie do przeżywanych już stanów duchowych.

Celem wychowania umysłowego powinno być rozwijanie jasności myśli i niezależności sądu, do czego prowadzi *ćwiczenie w umiejętności obserwowania*. Obserwacja zmusza nas do pracy myślenia, które urzeczywistnia się przez to, że znajduje wyraz w jakiejkolwiekbądź formie ekspresji, a więc w rysunku, obrazie, rzeźbie, utworze muzycznym, przedewszystkiem zaś w języku. Stąd najlepszym środkiem kształcenia zdolności umiejętnego myślenia są ćwiczenia w ścisłem i obrazowem wypowiadaniu się, przedewszystkiem zaś wypowiadaniu się piśmiennem, o ile są wytworem pracy samodzielnej. Autor przytacza poglądy na zakres tej samodzielności i jej rodzaj i zgadza się z zapatrywaniem Schmiedera, że ćwiczenia piśmienne wymagają wyraźnego kierownictwa i czynnego udziału nauczyciela.

Następnie celem stworzenia programu wypracowań piśmiennych, rozważa je Szober ze względu na 1) treść czyli podstawę psychologiczną, 2) formę czyli stronę logiczną i 3) styl czyli materjał językowy. W ten sposób dochodzi do trzech odrębnych programów, z których każdy uwzględnia tylko jeden z powyższych momentów składowych, i stara się je we wnioskach ogólnych uzgodnić. Za podstawę służy mu tu stosunek względem siebie stanów psychicznych, wśród których odbywa się praca umysłowa przy zgromadzaniu i przerabianiu treści wypracowania, mianowicie postrzegania, pamięci, wyobraźni i fantazji. Ponieważ najprostszym i podstawowym stanem psychicznym jest postrzeganie, autor na pierwszym stopniu programu wypracowań umieszcza opisy, jakkolwiek wzgląd na formę zalecałby tu opowiadanie. Autor przyjmuje jednak pierwszą zasadę, ponieważ ona daje możność dziecku w większym zakresie uwydatnić swoją samodzielność i ujawnić indywidualne właściwości swej duszy.

Wreszcie na podstawie tych rozważań podaje Szober sześć cykli koncentrycznych, dostosowanych do nauki w pierwszych siedmiu latach szkolnych, w których uwzględnia wszystkie możliwe formy wypracowań od najprostszego opisu do charakterystyki, i przechodzi do uwag metodycznych o sposobach przygotowywania do wypracowań piśmiennych.

Czwartą część swej książki poświęca autor metodyce ortografji. I tu także opiera się na badaniach psychologicznych, które jako najracjonalniejszą metodę nauczania ortografji wskazują przepisywanie z tekstu niedrukowanego. Wynika to z procesu psychicznego, jaki odbywa się w związku z czynnością pisania. Mianowicie wyobrażenia pozajęzykowe nie kojarzą się wprost z wyobrażeniami pisaniowemi lecz za pośrednictwem wyobrażeń wzrokowych, słuchowych lub wymawianiowych. Ćwiczenia ortograficzne mają na celu wyrobienie automatyzmu w czynności ortograficznego pisania, t. j. takiego stanu, w którym wyobrażenia pozajęzykowe kojarzą się z wyobrażeniami pisaniowemi bezpośrednio, muszą się więc oprzeć na ogniwach pośredniczących. Zasady naszej pisowni pozwalają, a nawet wymagają oparcia się na wyobrażeniach wzrokowych. Autor podaje tu jeszcze szereg wskazówek metodycznych, a więc każe unikać przepisywania litery za literą i przepisywania mechanicznego wyrazów, zaleca łączyć wypracowania ortograficzne z ćwiczeniami gramatycznemi i t. d. Co się tyczy t. zw. reguł ortograficznych, każe uważać je tylko za środek pomocniczy, który nigdy nie może być celem nauczania, a który zbyt często stosowany opóźnia tylko osiągnięcie wprawy. Wreszcie wysuwa zasadę koncentryczności kursu, jako podstawę układu programu ćwiczeń ortograficznych.

Przechodząc do metodyki gramatyki rozprawia się przedewszystkiem z zakorzenionym wśród nauczycieli języka polskiego poglądem, że nauka gramatyki w szkole ma za zadanie wyłącznie tylko nauczanie poprawnego władania językiem w mowie i piśmie. Pogląd ten dotychczas wpływa bezpośrednio na metodę nauki, która opierając się na dedukcji jest z gruntu fałszywą. W związku z tem autor poddaje krytyce systematyczny układ kursu sprzeciwiający się zasadniczo metodzie indukcyjnej oraz wykazuje cały szereg błędów i braków w ujmowaniu i objaśnianiu zjawisk językowych, właściwych większości naszych podręczników. Następnie zastanawia się nad zakresem nauki gramatyki w klasach niższych i dochodzi do wniosku, że podstawą jej powinny być fakty języka współczesnego ze względu na ścisłe przeprowadzenie metody indukcyjnej, historję zaś należy uwzględniać tylko wtedy, kiedy chodzi o wyjaśnienie t. zw. przeżytków językowych. Co się tyczy programu nauki gramatyki, to musi on się opierać na zasadzie koncentrycznej. Na podstawie koncentryczności kursu został ułożony ministerjalny program gramatyki polskiej w klasach niższych szkoły średniej, który autor poddaje ocenie, kończąc na tem swą książkę.

Książka ta oparta na podstawach naukowych, poruszająca wiele ważnych zagadnień z dydaktyki języka polskiego i pedagogiki, wzbogaca naszą literaturę dydaktyczną, pisana zaś w sposób przystępny może stać się wielką pomocą dla nauczyciela w szukaniu dróg wiodących do udoskonalenia własnej

metody. Wskazówki bibljograficzne umieszczone na końcu każdej części pouczają nas o literaturze przedmiotu i są ważne dla każdego, kto chce bliżej poznać dane zagadnienie. *Kaz. Tok.*

Rada Szkolna Okręgu Krasnostawskiego № 116 dn. 23/II 1922 r.

Do Urzędów Gminnych w powiecie.

Wobec tego, że niektóre Urzędy Gminne domagają się od władz szkolnych zwrotu kwot, pozostałych z poprzednich okresów budżetowych, a nawet jak doszło do wiadomości Rady Szkolnej Powiatowej jeden Urząd Gminny pozwolił sobie znaczną pozostałość z okresu budżetowego od 1/VII 1920 do 31/III 1921, wpłaconą do kasy R. S. P. już po upływie tego okresu, a więc po 31/III 1921, wskutek czego dopiero po tym dniu została wydatkowana na poczet należytości za poprzedni okres — przenieść samowolnie do budżetu na rok 1921, wskutek czego budżet ten okazuje obecnie niedobór w kwocie równającej się tej pozostałości, Rada Szkolna Powiatowa wyjaśnia jak następuje:

W myśl artykułu 22 Przepisów Tymczasowych o szkołach elementarnych w Królestwie Polskim (Dzien. U. D. W. R, i O. P. Tymcz. Rady Stanu Kr. Pol.), które to Przepisy nie zostały dotychczas zastąpione żadną inną ustawą, „sumy budżetowe, nie wydatkowane w danym roku, pozostają do rozporządzenia Dozoru Szkolnego, lub danej Opieki Szkolnej dla użycia wyłącznie na rzecz potrzeb szkolnych". Wobec tego wszystkie pozostałości z lat ubiegłych, bez względu na to, gdzie obecnie się znajdują, w Inspektoracie Szkolnym, Radzie Szkolnej Powiatowej, czy w Urzędzie Gminnym, pozostają do dyspozycji Dozorów Szkolnych i nikt nie ma prawa użyć ich na inne cele, a więc i zwracać Urzędom Gminnym, których roszczenia są niesłuszne i sprzeciwiają się ustawie.

Rada Szkolna Powiatowa równocześnie przestrzega Urzędy Gminne przed przenoszeniem tych pozostałości, w szczególności zaś pozostałości z ubiegłego okresu budżetowego do budżetu na obecny okres, odpowiedzialność bowiem za niedobór wynikły wskutek rozłożenia mniejszej kwoty na obywateli gminy tytułem podatku szkolnego spadnie wyłącznie na Urzędy rozkładające podatek.

Sekretarz: *Tomaszewski*

Przewodniczący: *Miecz. Krukiewicz*

Rada Szkolna Okręgu Krasnostawskiego № 110 dn. 22/II 1922 r.

Do Dozorów Szkolnych w powiecie.

R. S. P. zwracając uwagę na swój okólnik wystosowany do Urzędów Gminnych w sprawie pozostałości kasowych, zwraca się raz jeszcze do Dozorów Szkolnych z wezwaniem, by 1) nadesłały w najkrótszym czasie, możliwie odwrotną pocztą, sprawozdanie rachunkowe z okresu budżetowego od 1/VII 920 do 31/III 921, przyczem sprawozdanie to musi obejmować przychody i rozchody, w dziale przychodów zaś wyszczególnienie kwot pobranych z kasy R. S. P. i kwot pobranych wprost z kasy Urzędu Gminnego (R. S. P. nie mając takiego zestawienia nie może wykazać remanentu z tego okresu, który pozostaje do dyspozycji Dozoru Szkolnego, ponieważ niektóre Dozory pobierały potrzebne sumy wprost z Urzędu Gminnego), 2) sprawozdanie z poprzedniego okresu budżetowego, a więc za czas od 1/IV do 31/XII 1921 z wyszczególnieniem kwot preliminowanych w poszczególnych pozycjach, obok zaś kwot wydatkowanych.

R. R. P. zwraca uwagę Dozorów Szkolnych, że sporządzanie sprawozdań jest ich obowiązkiem, którego zaniedbanie kolidowałoby z interesami szkolnictwa, do czego zapewne żaden Dozór Szkolny nie zechce dopuścić.

Wkońcu R. S. P. zaznacza, że Dozory Szkolne mają pełne prawo rozporządzania się pozostałościami kasowemi, rozumie się, na potrzeby szkół w danej gminie, odnośne uchwały jednak wymagają zatwierdzenia R. S. P.

Sekretarz: *Tomaszewski*

Przewodniczący: *Miecz. Krukiewicz*

Inspektor Szkolny Okręgu Krasnostawskiego L. 327 dn. 4/2 1922 r.

Do wszystkich Kierowników szkół powszechnych w powiecie.

Dochodzą mię wieści, że ludność nie wie dokładnie jakiego rodzaju podręczniki przepisane są do użytku szkolnego i gdzie je ma nabywać. Wobec powyższego oznajmiam, że podręczniki szkolne nie zostały dotychczas ustalone dla poszczególnych klas (oddziałów) i przedmiotów w taki sposób, by pewna klasa (oddział) miała dla danego przedmiotu osobny, ściśle przepisany podręcznik naukowy. Owszem Min. W. R. i O. P. dozwoliło w r. 1921/22 na używanie różnych podręczników dla danej klasy i przedmiotów. Wykaz podręczników dozwolonych do użytku w szkołach powszechnych na r. 1921/22 znajduje się w „Spisie podręczników szkolnych" dostarczonych przeze mnie każdej szkole z początkiem roku szkolnego. Obowiązkiem każdego Kierownika było więc podać do wiadomości mieszkańcom wsi, w które podręczniki ma dziatwa szkolna zaopatrzyć się i gdzie je nabywać. O ile więc, który z Kierowników szkół obowiązku tego dotychczas nie wykonał i dziatwa szkolna dla tej przyczyny w podręczniki nie zaopatrzyła się, to winien *niezwłocznie* dokładnie poinformować młodzież szkolną i rodziców o tem, które podręczniki dla danej klasy (oddziału) ze Spisu podręczników na rok bieżący do użytku wybrał i gdzie je może dziatwa nabyć.

W końcu przypominam, że do nauki rachunków we wszystkich szkołach powiatu wprowadziłem w r. b. na podstawie opinji nauczycielstwa podręcznik J. Grabowskiego (patrz „Spis podręczników"), który jest do nabycia w księgarni P. Leszczyńskiego w Krasnym Stawie.

Inspektor Szkolny *w z. W. Rzepa*

Inspektor Szkolny Okręgu Krasnostawskiego L. 359/22 dn. 18/II 1922 r.

Ogłoszenie.

Egzaminy dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych powiatu krasnostawskiego rozpoczną się w terminie wiosennym przed Komisją Egzaminacyjną w Lublinie w poniedziałek dnia 24 kwietnia 1922 r. o godz. 9-tej rano.

Podania o dopuszczenie do egzaminu *przyjmować będę do dnia 10 marca 1921 r.*

W podaniu zaopatrzonem załącznikami ściśle w/g § 5 Regulaminu egzaminów z dn. 14/VI 1920 r. Nr. 14028 (Dz. Urz.. Min. W. R. i O. P. L. 16 z r. 1920) winien kandydat zaznaczyć, czy i gdzie składał ostatnio egzamin nauczycielski z uwzględnieniem egzaminów na kursach wakacyjnych oraz gdzie znajdują się jego akta egzaminacyjne.

Podań, które wpłyną po 10 marca br. uwzględniać nie będę. *Stangenberg*

OGŁOSZENIE.

R. S. P. uwiadamia wszystkie Dozory Szkolne, że sprowadzone przez nią pomoce naukowe zostały już rozdzielone i są do odebrania w godzinach urzędowych w biurze R. S. P.